

Põlvamaa Aasta Isa 2022 on Lauri Linnus

13. novembril kuulutati välja 2022. aasta Põlvamaa Aasta Isa, kelleks on Põlva vallas, Kähri külas elav Lauri Linnus.

Lauri Linnus on isa viiele lapsele: 16-aastasele Mihkile, 14-aastasele Liisale, 12-aastasele Samuelile, 7-aastasele Kaisale ja 6-aastasele Saarale. Linnuse lähedased iseloomustavad teda kui hoolivat, armastavat ja töökast meest, kes mõtleb alati teiste peale.

Linnus peab end rahulikuks isaks, kelle jaoks on kõige tähtsam tema perekond. Just oma laste kasvatamine annab isale palju rõõmu, sest talle väga meeldib nendega aega veeta.

Tänavune Aasta Isa Lauri panustab ka kogukonna heaolule.

Lauri Linnus on aktiivne kogukonnaliige, kelle panust hinnatakse kõrgelt. Linnuse Aasta Isa kandidaadiks esitanud Tännassilma-Kähri-Puskaru külanemema Tiia Johansonini sõnul on Lauri näol tegemist tasakaaluka, sihikindla ja ääretult abivalmi inimesena, kelle tööks ja pealehakkamine on eeskujuks tervele kogukonnale.

Lisaks on Lauri Linnus üks MTÜ Kähri seltsimaja loojatest ning juhatuse liikmetest. Samuti kuulub ta lasterikaste perede ühingusse ning oma suure pere kõrvalt abistab ka teisi peresid - seda nii mööbli transportimisel, ehitusmaterjali ostmisel või lihtsalt hea nõuga toetades.

Põlva Teataja

Põlvamaa aasta küla 2022 on Peri Küla

Pildil vasakult: Kodukant juhatuse liige Tanel Talve, MTÜ Peri Külaselts juhatuse liige Karl Tammiste ja Peri külanem Innar Lutsar.

Reedel, 11. novembril andis MTÜ Liikumine Põlvamaa Kodukant Põlvamaa Aasta küla tiitli Peri külale. Peri küla esitatakse ka üle-eestilisele Aasta Küla 2023 konkursile, mida korraldab Eesti Külaliikumine Kodukant.

Põlvamaa Aasta Küla konkursi eesmärk on avaldada tunnustust külade tulemusliku tegutsemise eest ja teadvustada üldsusele maa- ja külaelu olulisust Põlva maakonnas.

Allikas: MTÜ Liikumine Põlvamaa Kodukant

Põlva valla tunnustuste kandidaate saab esitada 15. detsembrini

Põlva vallavalitsus ootab 15. detsembriks kandidaate 2022. aasta Põlva valla aukodaniku, „Aasta tegu“, „Aasta vabatahtliku“ ja kultuuripreemia tunnustustele.

Põlva valla aukodaniku nimetus antakse füüsilisele isikule erilise austusavaldusena aastatepikkuse töö või tegevuse ja eeskujuse eest, mis on positiivselt mõjutanud Põlva valla arengut ja tuntuust.

Tunnustusega „Aasta tegu“ väärtustatakse vallale olulise tähtsusega ettevõtmist või sündmust, mis on positiivselt mõjutanud valla arengut ja tuntuust aasta jooksul.

Tunnustusega „Aasta vabatahtlik“ avaldatakse austust ja tänu inimesele, kes vabatahtlikult panustab ühiskonna arengusse.

Kultuuripreemia antakse Põlva vallas tegutsevale füüsilisele või juriidilisele isikule või muule ühendusele, mis ei ole juriidiline isik, väljapaistva tegevuse eest kultuuri- või spordivaldkonnas. Kultuuripreemia antakse:

-kultuurivaldkonnas kultuuri-, hariduse-, teaduse- või loomingu alal;
-spordivaldkonnas spordi-, tervisedenduse või sportlike eluviiside propageerimise alal.

Ettepanekuid saab teha igapäev ja need tuleb esitada koos põhjendusega e-posti aadressile info@polva.ee

Ettepaneku esitamise vorm on kättesaadav valla kodulehel <https://www.polva.ee/blanketid>

Kultuuri-, spordi-, hariduse- ja noorsootöö 2023. aasta projektitoetuse I vooru taotluste esitamise tähtaeg on 1. detsember

I voorus saab toetust taotleda projektidele/üritustele, mis toimuvad perioodil 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2023.

II taotlusvoor (mai–detsember toimuvad üritused) taotluste esitamise tähtaeg on 1. aprill.

III taotlusvoor (oktoober–detsember toimuvad üritused) taotluste esitamise tähtaeg on 1. september.

Taotluse esitamine toimub Põlva Vallavalitsuse kodulehe taotluste haldussüsteemi SPOKU kaudu <https://piksel.ee/spoku/polva>

Rohkem infot valla kodulehel www.polva.ee/kultuuri-sporti-hariduse-ja-noorsootooteprojektidele-toetuse-taotlemine

22
DETSEMBER
19:00

PÕLVA KULTUURIKESKUS

E · R · S · O
EESTI RIIKLIK
SÜMFOONIAORKESTER
DIRIGENT
OLARI ELTS
VIIUL
HANS CHRISTIAN AAVIK

www.kultuurikeskus.ee | piletilevi

PILET 17€, 12€ DETSEMBRIS 20€/15€ BIENTAS / PILETILEVI / PÕLVA VALLAVALITSUSE KASSAS

30%
PÕLVA KULTUURIKESKUS

28
DETSEMBER
20:00

AASTALÕPUPIDU
Anne Veskiga

ANNE VESKI / KRISTA PALM JA LED-SHOW / DJ JANEK TENNOSAAR
AVATUD BAARID / TERVITUSŠAMPUS
Ohtu juhib MEELIS HAINSOO

www.kultuurikeskus.ee

30%
PÕLVA KULTUURIKESKUS

7.
JANUAR
17:00

KONTSERTETENDUS
PÄHKLIPUREJA
Siit

EESTI RAHVUS
BALLETI
tantsijad

ARSISE
KELLADE
ansamblid

ALLURATA KETLIN OJA MARCUS NILSON
SEILI LOORITS-KÄMBRE HEIDI KOPTI

AIVAR MÄE

PILET 17€, 15€ JAANUARIS 10€/17€ BIENTAS | PILETILEVI

www.kultuurikeskus.ee | www.arsise.ee

IN MEMORIAM

ANTS VÄÄRSI
1949 - 2022

8. novembril lahkus meie hulgast Põlva vallavolikogu liige Ants Väarsi.

Ants Väarsi oli Põlva vallavolikogu liige kahes järjestikusel koosel ning enne valdade ühinemist 2017. aastal kuulus mitmesse Laheda vallavolikogu koosseisu.

Ants oli liikumispuudega inimeste agar eestkõneleja ja otsene aitaja. Tema üheks viimaseks südameasjaks oli, et Põlva kultuurikeskus oleks ligipääsetav ka liikumispuudega inimestele. Praeguses vallavolikogu koosseisus oli Ants Väarsi sotsiaalkomisjoni esimees.

Põlva Vallavalitsus jääb Antsu mäletama kui head koostööpartnerit sotsiaaltranspordi korraldamises ja aktiivset liikumispuudega inimeste eest seisjat. Tema tegevus on oluliselt mõjutanud Põlva valla arengut ja elu.

Avaldame südamlilku kaastunnet lähedastele.

Põlva Vallavolikogu
Põlva Vallavalitsus

Lahtiste uste päev

Põlva valla hooldekodu uutes Lina tänava majades

8. detsembril kella 15-17
 9. detsembril kella 11-13

Vallavolikogu istungil
Põlva valla arengukava 2019–2030 ja eelarvestrateegia 2022–2025 muutmise

Arengukava tegevuskavasest lisati aasta 2026 ja jäeti välja tegevused, mis on tehtud. Eelarvestrateegiasse lisati 2026. aasta.

Põlva valla heakorraeskirja muutmise

Põlva valla heakorraeskirjas muudeti paragrahve, mis puudutavad haljasalade ja kinnistute niitmist. Tiheasustusalal tuleb niita puhastusala regulaarselt, et heintaimede kõrgus ei ületaks 25 cm. See säte annab võimaluse neile, kellele igapäevane looduskaitse korda läheb, rajada oma kinnistule lilleniite.

Sõiduki parkimisel avalikus kohas tuleb jälgida, et see ei takistaks lume- ja libedusetõrje ning heakorratõrje teostamist ega prügiauto ligipääsemist jäätmecontaineritele.

Esimesel lugemisel oli eraüldhariduskooli ja eralasteaia toetamise kord.

Põlva vald on toetanud ja toetab ka edaspidi eraüldhariduskooli ja eralasteaia toetamisele tulevat toetuse suurused 2023. eelarveaastaks.

Põlva Valla Hooldekodu põhimäärus

Ajakohastati Põlva Valla Hooldekodu põhimäärus. Alates 01.01.2023 tegutseb Põlva valla hooldekodu senise ühe tegevuskoha (Uus tn 2, Põlva) asemel kolmes tegevuskohas (Uus tn 2, Lina tn 17 ja Lina tn 19, Põlva).

Põlva Vallavalitsuse teenistujate struktuur ja teenistujate koosseisu muutmise

Ajakohastati Põlva vallavalitsuse struktuur. Pikemat aega täitmata ametikohad koondatakse, täitmata ametikohtade tööülesanded ja ametikoha töötaasu on jagatud teiste töötajate vahel. Koondatakse kaks finantsosakonna töötajat.

Põlva Vallavolikogu võttis teatavaks revisjonikomisjoni akti, mis puudutas Põlva valla 2021. aasta hangete korralduse ja lepingute täitmist.

Arhitekt-planeerija Tiia Zuppur andis ülevaate Põlva valla üldplaneeringu menetluse hetkeseisust.

Järgmine korraline volikogu istung toimub 15. detsembril 2022.

Teede talihooldus

Põlva vallas toimub sellel talvel lume- ja libedusetõrje sarnaselt eelmise aastaga.

Lumetõrjet teostatakse peale avalike teede ka nende majapidamisteni, kus elatakse aasta läbi. Suvilate omanikud, kes ei soovi sissesõiduteele lumetõrjet, palume sellest piirkonna teenusepakkujale kindlasti teada anda.

Põlva linna avalikel kõnniteedel ja kergliiklusteedel on tagatud talvine lume- ja libedatõrje linnavalitsuse poolt ning teega piirneva kinnistu omanikul teede korrastamise kohustust ei ole.

- Et lumetõrjetööd sujuksid tõrgeteta ning vältimaks tehnika lõhkumist ja kraavi vajumist, palume erateede omanikel tähistada kinnistul paiknevad teeservad, mahaõidud, truubid, ülesõidukohad (nt tokkidega, mille otsad on värvitud või helkurpaelaga seotud).
- Tähistada tuleb ka teeservades olevad väiksemad puud, põõsad, kivid, aiad jms, mis võivad tõrjetööde käigus kannatada saada või tehnikat lõhkuda. Märgistamata objektide kahjustumisel kannab kulud eratee omanik.
- Teeservadest tuleks võsa ja ülekasvanud puud piirata vähemalt 3,5 m kõrguselt, et hoida ära lumetõrjetechnika kahjustamist.
- Vald ei korralda lumelükkamist ega muud talihooldust erateedel juhul, kui teele on paigaldatud sõitu keelav liiklusmärk (märk nr 311) või sissesõitu keelav liiklusmärk (märk nr 331) või mõni muu edasisõitu keelav liiklusmärk või takistus. Palume liiklusmärgid eemaldada või märkidele peale panna kilokott, et teostataks lumelükkamist. Teavitussilt "eratee" ei ole sissesõitu keelav märk.
- Linnas palume lumesaju ajal sõidukeid tänava äärde mitte parkida, sest see takistab oluliselt lumetõrjetööd.
- Kohalikud maanteed vabastatakse lumest 12 h jooksul ja erateed 24 h jooksul.
- Hooldustükli alustatakse pärast lumesaju või tuisu lõppu või lumesaju korral alates lumekihi kriitilise paksuse saavutamist.

Kui kellelgi on seoses lumetõrjega muresid või tagasisidet, siis palume sellest kindlasti teada anda Põlva Haldusteenistuse juhatajale Rein Kamberile telefonil 5560 1587 või otse oma piirkonna talihooldetööde teostajale.

Ahja, Akste, Kärsa, Mustakurmu, Mõtsküla, Lootvina, Logina, Padari, Kiidjärve, Kosova, Ibaste, Partsi, Lutsu, Soesaare, Uibujärve, Holvandi, Adiste, Kanassaare, Nooritsmetsa, Eoste, Valgesoo ja Taevaskoja külas - Hainer Kaine, tel 5620 6677, hainerkaine@gmail.com

Rasina, Kadaja, Kastmekoja külas - Kristo Luik, tel 5622 5753, myyri.talu@gmail.com

Mooste, Kauksi, Jaanimõisa, Kaaru, Kanassaare, Säkn külas - Meelis Kokkmaa, tel 525 8774, meelis.kokkmaa@gmail.com

Vastse-Kuuste, Leevijõe, Vooreküla, Karilatsi, Valgemetsa, Koorvere, Aarna, Kiuma, Tännassilma, Puuri (osaliselt), Puntaru ja Hatiku külas - Andu Hanson, tel 508 6789, andu.hanson@gmail.com

Tilsi, Roosi, Lahe, Ridali, Suurküla, Joosu, Vana-Koiola, Himma, Naruski, Pragi ja Vardja külas - OÜ Devia, Enar Viljamaa, tel 516 0699, info@devia.ee

Põlva linna piirkond, sealhulgas Himmaste, Mammaste, Rosma, Puuri (osaliselt) ja Peri külas - AS Trev-2 Grupp, Hardi Kuimets, tel 5814 4802, hardi.kuimets@trev2.ee

Põlva Teataja

Vallavalitsuse istungitel
Enampakkumise korraldamine

Elektroonilisel enampakkumisel müüakse Põlvas vallas Vastse-Kuuste alevikus asuva Tiigi tn 4/Tehnika kinnistu ja Vastse-Kuuste alevikus Põlva vallale kuuluv Luha kinnistu.

Riigihanke tulemuste kinnitamine

Riigihankele "Sõiduki ost" tuli kaks pakkumust, edukaks tunnistati OÜ Catwees esitatud pakkumus sõidukile Honda CR-V Elegance, maksumusega 16 890 eurot ilma käibemaksuta (maksumus on lõplik, käibemaksu ei lisandu). Kasutatud sõiduauto ostetakse ehitus- ja planeeringuosakonna ametiülesannete täitmiseks.

Riigihankel "Põlva valla suusaradade hooldus 2022–2024" tunnistati edukaks mittetulundusühingu Spordiklubi SERVITI pakkumus maksumusega 70 000 eurot.

Riigihankele „Vastse-Kuuste Raja tänava sademeveesüsteemi ehitamine" tuli kaks pakkumust. Edukaks tunnistati Sanbruno OÜ pakkumus kui kõige madalama hinnaga pakkumus, maksumusega 35 390,00 eurot ilma km-ta (42 468,00 eurot koos km-ga).

Lihthankele „Põlva Hooldekodu funktsionaalsete hooldusvoodite ja voodikappide ostmise" tuli kaheksa pakkumust, millest üks tunnistati mittevastavaks. Edukaks tunnistati OÜ ITAK pakkumus maksumusega 39 980 eurot ilma käibemaksuta (47 976 eur koos käibemaksuga).

Riigihankele „Hoonete elektrisüsteemide ümberehitamine generaatoriga ühendamiseks" tuli üks pakkumus, mis tunnistati edukaks. Pakkumuseks oli Eltam OÜ, hanke maksumus 11 110 eurot ilma käibemaksuta (13 332 eurot koos käibemaksuga).

Riigihankele „Põlva lasteaed Lepatriinu rekonstrueerimise projekteerimine" tuli kaheksa pakkumust. Edukaks tunnistati OÜ Raamprojekt esitatud pakkumus maksumusega 24 540 eurot ilma käibemaksuta (29 448 eurot koos käibemaksuga).

Teenuse hinna kehtestamine

Kehtestati Laheda Sotsiaalkeskuse poolt osutatava ööpäevaringse üldhooldusteenuse maksumuseks alates 1. jaanuarist 2023 ühe

teenust saava isiku kohta 930 eurot kalendrikuus. Hind ei sisalda ravimite maksumust.

Reservfondist raha eraldamine

Riigihankele „Vastse-Kuuste Raja tänava sademeveesüsteemi ehitamine" tulnud kaks pakkumust ületasid mõlemad selleks eelarves ette nähtud summat. Soodsaima pakkumuse maksumus koos käibemaksuga on 42 468,00 eurot, puuduolev 12 468 eurot eraldatakse reservfondist.

Reservfondist eraldatakse 500 eurot Kaasiku-Lina jalgratta- ja jalgteede jaoks vajaliku maa omandamiseks.

Reservfondist eraldatakse Põlva valla hooldekodu Lina tn 17 ja Lina tn 19 majades teenuse osutamise käivitamiseks 40 000 eurot.

Reservfondist eraldatakse projektitoetusest puudujääv osa 3 982 eurot generaatoriühenduse valmiduse (2 tk) loomiseks kogunemiskohtades/kriisistaabi alternatiivsuukohtades Mammastes ja Moostes.

Enampakkumise tulemuste kinnitamine Sõiduauto MITSUBISHI I-MIEV registreerimismärgiga 088BGX võõrandamise parimaks pakkumuseks tunnistati pakkumus summas 4050 eurot.

Põlva vallas Tilsi külas kinnisasja Meierei 2352/2333 mõttelise osa võõrandamise parimaks pakkumuseks tunnistati pakkumus summas 8350 eurot.

Põlva vallas Vastse-Kuuste alevikus Jaama 19-4 korteriomandi võõrandamise parimaks pakkumuseks tunnistati pakkumus summas 3170 eurot.

Katastriüksuse omandamine

Otsustati osta riigilt katastriüksus Kaasiku (katastritunnus 62201:001:1874, pindala 234 m², sihtotstarve transpordimaa) maksumusega 60 eurot. Omandatavale maale ehitatakse jalgratta- ja jalgteede, mis on vajalik Põlva linnas Vabrikute piirkonna ühendamiseks Lina tänava piirkonnaga.

Vallavara tasuta kasutuse andmine

Antakse tasuta mittetulundusühingu Püsisivus kasutusse Kiuma külas kinnistu Kiuma rahvamaja koos selle juurde kuuluvate osadega ja kinnistu Mikelaari koos selle juurde

kuuluvate oluliste osadega tähtajaga kuni 31.12.2029.

Huvihariduse ja huvitegevuse toetuse andmine

Huvihariduses või huviringis osalemiseks väljaspool Põlva valda maksti õppuri toetust kahele õppurile summas 250 eurot ja transporditoetust kahele õppurile summas 300 eurot; andeka noore toetust osalemiseks rahvusvahelistel võistlustel ja treeninglaagrishele õppurile 500 eurot.

Põlva valla teehoiukava 2021–2025 muutmise algatamine

Vallavalitsus algatas Põlva valla teehoiukava 2021–2025 muutmise. Teehoiukava vaadatakse läbi vähemalt üks kord aastas ning viiakse kooskõlla nii kehtivate arendusdokumentidega kui ka kujunenud tegelike olukordade, vajaduste ja võimalustega.

Vallavara ülevandamine

Aktsiaseltsile Põlva Vesi antakse tasuta üle Karilatsi külas Suuremaja katastriüksusel Põlva vallale kuuluv puurkaev ja biopuhasti koos torustikega, maksumusega 20 063 eurot. Pärast omandi üleminekut saab tehnovõrkude alusele maale seada sundvalduse AS Põlva Vesi kasuks ja vee-ettevõtja saab hakata tegelema probleemide lahendamise-ga Karilatsis.

Eelläbirääkimistega pakkumise nurjunuks tunnistamine

Tunnistati nurjunuks eelläbirääkimistega pakkumine Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuses asuvate kohvikuruumide rendile andmiseks.

Detailplaneeringu ala ja eesmärgi muutmise

Seoses optimaalse juurdepääsu lahendamise-ga J. Hurda tn 15 katastriüksusele planeeritava kortermajale vähendatakse planeeringuala ja täpsustatakse planeeringu koostamise eesmärki. Muudetud planeeringuala suurus on ligikaudu 8564 m². Detailplaneeringu eesmärk peab võimaldama juurdepääsu lahendamist ja võimaldama vajadusel maakorralduse läbiviimist.

Põlva Teataja

PÄASTEAMET KUTSUB:

Korteriühistute kriisivalmiduse teabepäev

28. NOVEMBRIL 18:00 HIMMASTE KÜLAKESKUSES

INFO JA REGISTREERIMINE:
RIIVO MÖLTER
Ennetusbüroo
Ennetuspartner
+372 5347 9787
riivomolter@rescue.ee

- KOV ülevaade kriisivalmidusest ja -koostööst

-Päästeameti soovitud korteriühistute kriisikindluse ja hädaolukorraks valmisoleku parandamiseks

PÄASTEAMET
Ehitus- ja planeerimisosakond

PÕLVA VALD

Koduste laste jõulupidu

Koduste laste jõulupidu toimub **reedel 16. detsembril Põlva keskväljakul kell 17.00.**

Lapsi on tervitamas jõuluvana.

Samal ajal on väljakul ka jõululaat.

Enne ehitamist konsulteerige ehitusspetsialistiga!

Ehitustegevusega kaasnevate arusaamatuste vältimiseks palub Põlva vallavalitsus eelnevalt konsulteerida ehitusspetsialistiga.

Paljudele on teadmata, et ehitusseadustiku kohaselt on hoone püstitamiseks, hoone katusekatte muutmiseks, välisseina katte muutmiseks, laiendamiseks, hoone ümberehitamiseks (sh soojustamiseks), uue piirdeaia ehitamiseks jne nõutav ehitusprojekti ja ehitusloa/ehitusteate esitamine.

Pole mõtet jääda lootma „heale õnnele“, et keegi ebaseaduslikult ehitatud ehitisi ei märka. Ehitades ilma lubadeta ja teavitamata tekitatakse endale palju lisapingeid ja muresid.

Kinnistu omanik saab otsida teavet, milliste ehitiste puhul millist luba on vaja taotleda, ehitusseadustiku lisadest Riigi Teataja koduleheküljelt www.riigiteataja.ee.

Ehitus- ja planeerimisosakond

Uued töötajad vallavalitsuses

Alates 3. oktoobrist töötab Põlva Vallavalitsuses ehitusspetsialistina Ülar Kõrge.

Tema tööülesandeks on Põlva vallale kuuluvate hoonete ja Põlva vallas juriidiliste isikute hoonete ehitusalase tegevuse koordineerimine.

Kontaktid:
ular.korge@polva.ee
tel 5837 0896

Alates 7. novembrist 2022 on töötajaks arendusspetsialistina Tiiu Marran.

Tema peamised tööülesanded on erinevate projektide juhtimine, külvavemate ning külade mittetulundusühingute koostöö koordineerimine.

Kontaktid:
tiiu.marran@polva.ee
tel 515 5919

Alates 19. oktoobrist töötab Põlva Vallavalitsuses geoinfospetsialisti ametikohal Kristi Kasepuu.

Kristi peamiseks tööülesanneteks on tegelemine geoinfoalaste arendustega (digitaal-kaartide ja -registre pidamine) ning kaeve- ja reklaamlubade menetlused.

Kontaktid:
kristi.kasepuu@polva.ee
tel 5300 6548

Alates 7. novembrist 2022 on vallavalitsuses meediaspetsialistina ametis Alina Poduskina.

Alina on omandanud bakalaureusekraadi ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekaval. Meediaspetsialistina tegeleb ta meediasisu ning -kanalite loomise ja haldamisega.

Kontaktid:
alina.poduskina@polva.ee
tel 5887 2230

Talv toob postiteenustes muudatusi

E-kaubandusega koos on kasvanud pakide saatmine pakiautomaatides ja väheneb postipunktides kohapeal teenuste kasutamine. Põlva valla ja Omniva esindajate koostöös on vaatasime üle valla posti- ja pakiteenuste korralduse ning mahud ning leppisime kokku teenuste ajakohastamise.

Mooste ja Laheda saavad uue pakiautomaadi tuleval aastal
Arvestades kohalike elanike soovet ja kasvavat pakide saatmist-saamist pakiautomaatides paigaldatakse järgmisel aastal Mooste ja Lahedale. Omniva pakiautomaadid Põlva Kaubamaja, Põlva Selveri, Põlva Meie Ostumarketi ja Vastse-Kuuste Coop kaupluse juures on kohalike poolt juba aktiivselt kasutusele võetud.

Vastse-Kuuste ja Taevaskotta toob edaspidi postiteenused koju personaalne kirjajandja

Vähese kohapeal teenuste kasutamise tõttu suletakse Vastse-Kuuste postkontor ja Taevaskotta postipunktid järgmise aasta alguses, kuid postiteenus ei kao kuhugi, vaid seda hakkab tooma koju või tööle personaalne kirjajandja. Et kohalikud elanikud saaksid harjumuspäraselt jõulupakid ja heade soovidega postkaardid teele saata ja kätte saada, siis on sulgemine plaanis alles tuleva aasta 1. veebruaril. Tavapäraselt jätkavad tööd Põlva postkontor ja Mooste postipunkt. Pakke saab saata ka lähimate pakiautomaatide kaudu.

Kuidas tellida personaalset kirjajandjat?

Kutsu postiteenusteks koju või tööle personaalne kirjajandja! See on tasuta, kui elad postiasutustest kaugemal kui 5 km, lähemal tuleks maksab 5 eurot. Kehtivad täpselt samad hinnad kui postiasutuses ja maksad ainult ostatevate postiteenuste eest. Kirjajandja müüb postmarke, ümbrikke või paneb kliendi eest kirjad ja pakid teele. Samuti saab tasuda arveid, võtta vastu pakke ja kirju ning tellida ajalehti ja ajakirju.

Tellimiseks **helista eraldi teenuse telefonil 664 3330!** Või kirjuta www.omniva.ee/era/abiinfo/kirjakandja_tellimine. Märgi soov ja aadress. Sinuga võetakse ühendust ja lepib kokku teenindamise aeg. Tellimust tullakse täitma üldjuhul juba järgmisel tööpäeval, aga mitte hiljem kui kahe tööpäeva jooksul ajavahemikus kell 8-17.

Vähekasutatavad kirjajandjad eemaldatakse

Põlva vallas on 34 kirjajandja ja enamikke kasutatakse aktiivselt. Samas Kadaja, Joosu, Lahe, Koorvere, Kioma, Holvandi, Partsi, Vanaküla, Mõtsküla, Kauksi, Vabriku tn 8 kirjajandjades on olnud alla 5 kirja või ei ole ühtegi kuus, seetõttu need eemaldatakse lähiajal. Senise kolme korra asemel nädalas, hakatakse kirjajandjate tühendamist nüüd viis korda nädalas. Kui kirjajandja või postiasutust ei ole läheduses, siis saab kirju saata ka personaalse kirjajandja abil.

Postmarkide ja ümbrike edasimüüjate arv suureneb

Soov on laiendada edasimüüjate arvu postmarkide ja ümbrike müümiseks, et suurendada toodete valikut ja kättesaadavust. Postmarke, ümbrikke, postkaarte jt tooteid saab osta ka Omniva e-poest.

Omniva e-poe postitoodete valik on mitmekülgne!

Omniva e-poest leiab laia valiku postmarke, postkaarte, pakendeid, postkaste, mida saab tellida nii postkasti, kulleriga kui pakiautomaati. Lisaks saab tellida enda kujundusega postmarke ja postkaarte. Filateelia huvilistele on suurim valik filateeliatooteid ning numismaatikud saavad soetada Eesti Panga münte. Valikus on ka loodussõbralikest materjalidest pakendid, villaümbrikud jt tooted.

Lylian Peek

Omniva Lõuna piirkonna postiasutuste juht

Kaasavasse eelarvesse saab esitada ettepanekuid 10.-25. jaanuarini

2023. aasta kaasavasse eelarvesse oodatakse ettepanekuid 10.-25. jaanuarini. Ettepaneku võib esitada igaüks – nii füüsilise kui ka juriidilise isik.

Ettepanek tuleb esitada kas digitaalselt allkirjastatuna e-posti aadressile info@polva.ee või paberandjal allkirjastatuna aadressile Keldrikaela tee 2, Mammaste küla, 63220 Põlva vald.

Ettepanek peab sisaldama: - esitaja nime ja kontakte (telefon või e-posti aadress, postiaadress)

- ettepaneku nimetust ja idee kirjeldust, planeeritavat asukohta, eesmärki ja olulisust - lühikest kirjeldust, kes saavad probleemi lahendamiseks või uue võimaluse avanemisest otsest kasu; - ettepaneku hinnangulist maksumust;

-muud olulist infot, ideed iseloomustavat materjali (eskiis, joonis, foto, kirjeldust sellest, mida oleks idee hindajail lisaks oluline teada).

Ettepaneku hinnanguline maksumus kaasavasse eelarvesse peab olema vähemalt 5000 eurot ning maksimaalselt 50 000 eurot.

Kaasavasse eelarvest ja varasematel aastatel esitatud ettepanekute täpsemalt saab lugeda: www.polva.ee/kaasav-eelarve

Lisainfo: arendusspetsialist Tiiu Marran tiiu.marran@polva.ee

18. detsembril kell 17:00 Põlva Kultuurikeskuses

JÕULUKONTSERT JA PIDU EAKATELE

EESTI RAHVUSMEESKOOR
dirigent INGRIT MALLEUS

Peale kontserti jätkub pidu tantsusaalis HEINO TARTESE pereansambliga. Esinevad Põlva Memmed ja Tantsurööm!

Sissepääs kutsepiletiga!

NB! Palume pilet eelnevalt välja võtta Põlva Vallavalitsuse kassast või Põlva Päevakeskusest.

Soojad sokid Ukrainale

Kuuldes-nähes üleskutset, et Ukraina vajaks sooje sokke, kindaid, mütsi ja salli, otsustasid virgad käsitöönaised Rasina käsitööseltsist ILUTEGIJAD kohe tegutsema hakata.

Meie tublid nobenäpud käivad koos nagu lubab töögraafik või koolitöö. Noored hakkajad naised Kersti Habo ja Vivika Kiss õpivad Rärpina aiaanduskoolis käsitöö erialal ning jagavad õpitut hooliga ka meie käsitööringis. Meie raudvara, staažikas ringijuhendaja Õie Toova võib nende üle vaid uhkust tunda. Hiljuti toimunud maaraamatukogu töötajate päeval, mis seekord oli Rasinal, said meie naised oma käsitööd ka näidata ja müüa. Seekord otsustati, et jõululaata Rasinal ei ole, kuid soovijad lähevad Põlva jõululaadale oma käsitööd müüma.

Ukraina abistamisel oli kõige virgem Õie Toova, kes suutis kududa üle 70 (!) paari sokke. Õppimise kõrvalt leidsid kudumiseks aega nii Kersti kui ka Vivika. Kersti kodus sokke lastele, tema kootud armsad värvikirevad lastesokid jäävad kohe silma. Vivika kodus kindad, tõi pehmed sallid, toodi ka sooje mütsi. Tänu Kaisa Tammojale saame oma käsitöö Põlvasse edasi toimetada ja saata teele Ukrainasse.

Tore, et saame ühiselt aidata ukrainlastel talve üle elada.

Edda Prükk
Rasina raamatukoguhoidja

Vastse-Kuuste kogukonnamaja koolitusruumi toolid said uue kuue

Vastse-Kuuste kogukonnamajas asuv naisteklubi Kolmapäev koolitusruum muutub tihti pühapäeviti loometoaks, kus teeme koos taaskasutusel põhinevat käsitööd. Tänaaks oleme asunud ellu viima ka juba natuke suuremaid projekte.

Näiteks äsja lõppes meie esimene mööbli restaureerimise projekt, mille raames said meie kogukonnamaja vanad lagununud katetega toolid täiesti uue kuue. Selleks kulus küll mitmeid kaldeid puhkepäeva tunde, aga tulemus on seda väärt ning kõik, kes projekti panustasid, on rahul ja rõõmsad. Toolide restaureerimist juhendas Sirlu Puri, kellega oleme koostööd teinud juba paar aastat ning kelle asjatundlikkusele võime alati kindlad olla.

Projekti elluviimist toetas Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp.

Mall Köpp
Naisteklubi Kolmapäev

Pühapäeval, 11. detsembril kell 17 ootavad Vastse-Kuuste alevikuvanem Rainer Vidder ja MTÜ Vastse-Kuuste kõiki meie piirkonna elanikke Kogukonnamaja. Ühendame aleviku üldkoosoleku MTÜ aastakoosolekuga ning anname ülevaate, mis on aasta jooksul tehtud ja arutame üheskoos läbi, mida teha järgmisel aastal.

Esilinastus kodulinna

Hiljaaegu valmis Põlvast pärit Annika Koppelil dokumentaalfilm „Keelemässaja. Mati Hint“. Filminäitus tegutseb Annika juba ammu, ta on filmiajakirjanik ja -kriitik ning kirjutanud stsenaariume. Nüüd tegi ta koostöös Kopli Kinokompaniaga debüüdi režissöörina, mis on väga hinnatav.

Põlva esilinastuseks sobivat aega otsides langes valik üle-eestilisele raamatukoguÕÖle 16. novembril. Film on küll mõeldud eelkõige suurele ekraanile, kuid ka raamatukogu saalis on võimalik filmielamust kogeda.

Annika rääkis sissejuhatuseks filmi sünniloost, mis polnud kergete killast. Idee luua film keeleteadlasest ja poliitikust, taasiseseisvumise ühest võtmeisikust Mati Hindist (1937–2019) pakkus välja toonane Eesti Keele Instituudi direktor Tõnu Tender. Filmitegijad jõudsid Mati Hinti kahjuks filmida vähe, kuid linasteos on ta ikkagi väga kohal – sõnaka, asjaliku ja humoorikana oma Saaremaa kodus.

Pöördelistel üheksakümnendatel oli äärmiselt oluline, et eesti keelest saaks riigikeel ning selleks pidi vastu võetama keeleseadus. Mati Hint oli keeleseaduse ideoloog ja tänu tema julgusele nurjusid katsed seda viimasel hetkel muuta. Nii tõigi tema mässumeelsus kasu Eesti riigile. Film uurib, missugune roll oli Lõuna-Eesti viljakatel maastikel ja karmil ajalool kompromissitu loomuse ja mässaja vaimusisuse kujunemisel.

Intervjuud Rein Veidemanni, Edgar Savisaare, Martin Ehala, Karl Pajusalu ja teistega tõid välja Mati Hinti tähenduse ja suuruse meie teadus-, haridus- ja poliitikaloo. Eredalt jäi kõlama tõdemus, et Mati Hint oli eesti keele õpetaja- unikaalne õpetaja.

Rõngust pärit Mati Hint rõhutas, et tema

Annika Koppel. Foto Peeter Langovits

jaoks on väga oluline lõunaesti keel ja ta ei taha, et seda murdeks nimetataks. Põnevalt rullus lahti liivlaste ja liivi keele lugu.

Väga südamlilikud on kaadrid abikaasa ja tütre ning esimeste üliõpilastega (lõpetasid Tallinna Pedagoogilise Instituudi 1980).

„Südamega tehtud film!“ nentis publik vaatamisele järgnenud arutelus. Suur tänu Annika Koppeliile ja indu uute linasteoste loomiseks!

Põlva Keskraamatukogu

Laste matkapäev Vanakülas

Sügisene värvikirev mets lausa kutsub oma ilu nautima. Sel eesmärgil saigi teoks laste matkapäev, mille korraldasid Põlva matkaklubi ja Vanaküla raamatukogu üheskoos. Pühapäeva, 25. septembri hommikupoolikul kogunes 30 nooremat ja vanemat matkahuvislast Vanakülla, et rõõmsal meelel siirduda umbes kahe kilomeetri pikkusele rännakule metsarajal.

Matkarajal tutvusime suure liimikute koloonia, iidsete kalmete ja rändrahnuga. Päev lõppes ühise matkasupi ja mänguväljakul lustimisega Vanaküla raamatukogu juures. Täiskasvanud külastasid keraamikanäitust ja Are tutvustas raamatukogu.

Maarja Prušinski
Foto erakogust

Hea talisupleja ja supluse huviline

Meil on hea meel teada anda, et kolmas talisuplushooaeg on alanud. Grupp supluse entusiaste on ühinenud MTÜ-sse Põlva Talisuklõja. Ühiselt oma vaba aega ja vahendeid panustades, oleme loonud Põlva randa tingimused, mis võimaldavad mugavalt talisuplust harrastada.

Taaskord oleme randa organiseerinud soojaku, mis teeb supluse karmides talveoludes märksa mugavamaks ning uue aeraatorpumba abil on ka krõbeda pakasega jäävaba vesi tagatud. Kuna valget aega on vähe, siis on ujumiskohta paigaldatud ka valgustus. Siinkohal täname kohalikku omavalitsust abi ja konstruktiivse koostöö eest.

Oleme avatud kõigile heatahtlikele huvilistele, kes soovivad alustada ja proovida ning sobivuse ja meeldimise korral regulaarselt sulpsata. Huvilised, kellel kogemus puudub, aga olemas tahes ind külma vett proovida, andke julgusti teada, kirjutades soovist meie e-postile polvatalisuplus@gmail.com. Võtame ühendust ja korraldame võimaluse proovida külma vett ja soojaks riietuda. Iseenda kogemusest saame kinnitada, et talisupluses on äärmiselt oluline järjekindlus ja süstemaatilisus. Külmast veest võib sõltuvusse jääda, viimane ongi meiega juhtunud.

Süstemaatiline karastamine treenib ja tõstab kogu organismi toonust, meeleolu tõuseb ja vastupanuvõime nakkushaiguste suhtes suureneb. Külma vesi jagab tasuta looduslikku antidepressanti endorfiini.

Talisupluse harrastajad, kes soovivad hooaja vältel regulaarselt peale suplust soojakut kasutada, saavad seda teha tasudes 50 eurot „MTÜ Põlva Talisuklõja“ arveldusarvel EE484204278622011108 (Coop pank). Selgituseks „2022/2023 hooajatasu“ või „2022/2023 jääaugu hooajatasu“. Kokkuleppel saame pakkuda tasumist osade kaupa.

Põlva talisuplejate „baas“ eelmisel hooajal. Foto erakogust

Peale tasumist saatke oma kontaktid (e-posti aadress ja/või telefoni nr) e-postile polvatalisuplus@gmail.com. Helistame/kirjutame ja jagame täpsemat infot soojaku kasutamise kohta.

Ainult jääaugu kasutajatel palume tasuda ülalnimetatud kontole 25 eurot. Hea jääaugu kasutaja, vesi on vaba, aga jäävaba vesi eeldab ressursse, mis ei ole tasuta. (Aeraator, mis vee jäävaba hoiab, kasutab tööks elektrit, mille eest tuleb tasuda kasutajatel endil.)

MTÜ Põlva Talisuklõja kontaktid: tel: +372 5837 9974

FB: Talisuplus Põlvas

Rõõmsa kohtumiseni külmas vees ja soojas soojakus!

Põlva talisuplejad

**PÕLVA KESK-
RAAMATUKOGU**

- Põlva**
- **Fotonäituse „Naiskodukaitse Põlva ringkond 25“ avamine** 13. detsembril kell 17.30 lugemissaalis. Kogu Põlvamaad hõlmav ringkond loodi ametlikult 13. detsembril 1997. Kõik huvilised on oodatud rohkem teada saada ringkonna tegemistest ja arutlema teemal „Naised ja riigikaitse“.
  - **Tiia Järvpõllu maalinäitus** „Värvides on sõnad“ lugemissaalis 10. detsembrini.
  - **Epp Metsaluige näitus** „Lõbusad akvarellid“ 10. detsembrini näituseviitriinis. Pildid tutvustavad Valgesoo raba- laudtee äärde jäävat elukeskkonda veidi lõbusamas võtmes. Lisaks on näitusel raamatuid soode ja rabade kohta. Akvarelle on kasutatud uut infostendidel, millega tasub Valgesoosse tutvuma minna.
  - **Maria Rahasepa kudumite näitus** „Sokk ja kinnas nüüd on hinnas“ 11. detsembrist 7. jaanuarini näituseviitriinis.
  - **Himmaste**
  - **Lugemispäev lastele** 5., 12. ja 19. detsembril kell 17.
  - **Joonistuspäev lastele** 7., 14. ja 21. detsembril kell 17.
  - **Kirjandusõhtu täiskasvanutele** „Kollane purskkaev“ 5. detsembril kell 18.30. Heljo Männi loomingust räägivad Riina Velmet ja Külli Volmer.
  - **Väärrikate pärasõõne** 20. detsembril kell 16. Külla tuleb Himmaste külavanem Andres Vijar ja oodata on üllatuskülalisi.
  - **Käsitööring** 12. detsembril kell 17.30. Juhendaja Merike Verev.
  - **Lineta** kolmapäeviti kell 19. Juhendaja Imbi Aarna. Oodatud on ka uued tantsijad!
  - **Kauksi**
  - **Jõulumuinasjuttude konkurs** suurtele ja väikestele. Muinasjutud saata 1.–20. detsembrini kauksi@raamat.polva.ee või tuua raamatukokku. Parimatele auhinnad!
  - **Muinasjutuhommik** 6. detsembril kell 11.30 Põlva keskväljakul.
  - **Jõuluilingi valmistamine** helkruupelast koos lasteaija- ja algklassilastega 7. detsembril kell 10.
  - **Kirjandusklubi kokkusaamine** „Jõulud Sinus eneses“ 15. detsembril kell 14.
  - **Väljapanek jõuluraamatutest** suurtele ja väikestele 1.–22. detsembrini.
  - **Näitus kolhoosi tööpäevikutest** Tiia Viljaloo kodusest arhiivist 29. detsembrini.
  - **Püsiväljapanek** „Kuni su küla veel elab“ Kauksi küla ja kooli käsitlevatest kodu-uurimistöödest.
  - **Küldjärve**
  - **Aastalõpu koosviibimine** 14. detsembril kell 14–16. Võetakse kokku raamatukogude aasta. Väike kontsert ansambliit Oed ja Volli.
  - **Kogupere lugemise, joonistamise ja kirjanduslike nuputuste lauake** teemal „Talv“ 18. detsembrist 8. jaanuarini (pühapäevast neljapäevani kell 12–16).
  - **Kiiuma**
  - **Neljapäevaklubi** (kirjandusklubi) kokkusaamine neljapäeviti kell 10.
  - **Mooste**
  - **Muinasjutuhommik** 29. novembril kell 11.30 Põlva keskväljakul.
  - **Kümme etendust „Jõulupudru lugu“** 15.–16. detsembril Veskiteatris Mooste jõulumaa raames.
  - **Lugemistunnid** kokkuleppel lasteaiaga.
  - **Peri**
  - **Jõuluturuke** külakeskuse saalis 27. novembrist 18. detsembrini. Toimub ka kolm töötuba (kellaajad täpsustamisel): -keraamika 30. novembril (osalustasu 30 või 12 eurot, sõltub valmistatavast esemest), juhendaja Krista Nagel

- taaskasutusmaterjalidest kotikese õmblemine 7. detsembril (tasuta), juhendaja Veronika Grigorjev.
- geelküünalde valmistamine 14. detsembril (tasuta), juhendaja Ene Rinne
- **Muinasjutuhommik** 20. detsembril kell 11.30 Põlva keskväljakul.
- **Õnne-Triini Õkva akvarellide näitus** „Roheline“ 15. novembrist 5. detsembrini. Näituse pealkirja saab mõtestada kahel viisil. Maalidel domineerib roheline värv ning „roheline“ ehk noor ja arenev on ka autor – Tartu Kunstikooli teise kursuse õpilane – ise. Tänavu juunis valminud akvarellidel on äratuntavad Karlova (Tartu) ja Röpina vaated.
- **Rasina**
- **Raamatututvustused** kokkuleppel lasteaiaga.
- **Püsiväljapanek** „Rasina kool ja küla läbi aegade“.
- **Rasina külapäeva ja kooli aastapäevavideo ühisvaatamine** (kuupäev kokkuleppimisel). Video autor on kauaaegne ETV operaator Maido Madisson.
- **Taevaskoja**
- **Anne Käisi keraamika** näitusmüük 29. detsembrini.
- **Näitusmüük seltsingu Vesipapp tööd**, sealhulgas Taevaskoja-ainelised meened.
- **Käsitööring** neljapäeviti kell 14. Ring koguneb tänavu viimast korda 15. detsembril ja alustab taas tööd 12. jaanuaril. Juhendab Epp Metsaluik.
- **Tilsi**
- **Joonistame koos lastega** talve 6. detsembril kell 14.
- **Voolime plastiliinist piparkooke** 13. detsembril 14.
- **„Lugemisi“ programmi** teematund 20. detsembril kell 14.
- **Mängime lastega** mõttemänge 27. detsembril kell 14.
- **Mängime lastega** lauamänge 30. detsembril kell 14.
- **Kirjandusklubi** „Mis uudist“ täiskasvanutele 29. detsembril kell 12. Tutvumine uudiskirjandusega. Kohvilaud.
- **Rändnäitus** „Igal paigal oma lugu...“ 30. detsembrini. Stendinäitus Röpina valla ajaloo panid kokku valla raamatukoguhoidjad koostöös Röpina Koduloo- ja Aiandusmuuseumiga.
- **Vanaküla**
- **Lastepühapäev** 4. detsembril kell 13. Meisterdame jõulukaarte, õpime koos jõulusalme, loeme jõulujutte ja mekime piparkooke.
- **Põlva naiskoori Mai** väike etteaste 20. detsembril kell 19.
- **Tanel Tuvikese fotonäitus** „Silmapiiri kaugus“ 8. jaanuarini.
- **Vastse-Kuuste**
- **Lasteaia „Sinilind“** Päikesepõnnide rühma külaskäik 8. detsembril kell 10.30.
- **Raamatukogude aasta lõpetamine** koos heade raamatu(kogu)sõpradega 15. detsembril kell 19.
- **Lugemis- ja nuputamispäev** lastele kolmapäeviti kell 14.
- **„Lugemisi“ programmi teematunnid** kokkuleppel õpetajatega.
- **Traditsiooniline jõulukuu käsitöö näitusmüük** 1.–30. detsembrini. Siit leiata kauni ja omanäolise kingituse! Näitusele on oodatud nii suurte kui väikeste koduvalla käsitöö- ja kunstimeistrite loometööd. Kui müügisoovi pole, tooge oma loometööd teistele vaatamiseks. Info: 792 0394, vkuuste@raamat.polva.ee.

Infot kava täienemise ja võimalike muudatuste kohta jälgige aadressil www.polva.raamat.ee, www.kultuurikava.ee ja raamatukogude FB-lehed.

Noortekirjanikelt noortele

Raamatukogude aastal võttis Eesti Noortekirjanduse Ühing Eesti Kultuurkapitali toel ette tänuväärse projekti „Noortekirjanik iga nooreni“. Projekti raames kohtusid 2. novembril keskraamatukogus noorte lugejatega kirjanikud Kaia Raudsepp ja Lille Roomets (pildil). Kohtumisi oli kaks: Põlva Gümnaasiumi 11. klasside ning Põlva Kooli 8. ja 9. humanitaarklassi õpilastega.

Autorid alustasid juttu oma koolipõlvest, mis oli erinev: Lille alustas Nuia Keskkoolis ja läks Viljandi Jakobsoni Gümnaasiumi inglise keele süvaõppesse, Kaia käis idüllilises maakoolis, kus uskuge või mitte, elas koguni boamadu! Kirjanikuks saamise unistus oli mõlemal ja nüüdseks on mõlemast saanud head kirjanikud, kes saavutanud edu noortekirjanduse võistlustel. Praegugi ootavad nad võistluse tulemusi ja palusid noortel põialt hoida! Mõlemad on oma loomingus käsitlenud väga tõsiseid teemasid.

Ühiseks teemaks on näiteks ärevushäire, millest Kaia

Raudsepp kirjutab raamatus „Nähtamatu tüdruk“ ja Lille Roomets raamatus „Üks väike valge tuvi“. Viimases on täpsemalt tegu selektiivse mutismiga ehk suure suhtlemishäirega, lisaks on siin kriminaalne liin, mis autorile samuti huvi pakub. Keeruliste teemade käsitlemisel on raamatutes väga tähtis näidata väljapääsu. Kirjanikud rõhutasid, et koolivägivald on väga hull asi ja kindlasti tuleb õigel ajal abi leida. Raamatus „Lihtsalt ära jää üksi!“ kirjutab Kaia Raudsepp vägistamisest ülesaamisest.

Kirjanikud rääkisid sellestki, kuidas leida oma tegelastele nimesid. Siin tuleb olla ettevaatlik, sest raamatutegelaste nimekaimud võivad pahandama hakata. Eks kirjutamisel ole oma tunnetus. Lille Roomets ütles, et käsikirjad muutusid avaldamisküpsaks siis, kui ta sai aru, et raamatul peab olema algus, keskpunkt ja lõpp. See ei tähenda, et neid alati järjest tuleb luua, vahel võib lõpu ära kirjutada ja siis keskpunkti tagasi pöörduda. Raamatulõpude kohta rääkis Lille Roomets muheda, et kord olnud tal neid ühele raamatule kaheksa, aga käiku läks hoopis üheksas. Küsimusele, kas Eestis on noortekirjanikke piisavalt, tuli vastuseks, et paljud kirjutavad ühe raamatu, aga ehmuvad karmist kriitikast ja loobuvad. Seetõttu on väga oluline, et leiduks heatahtlikke ja toetavaid proovilugejaid. Slängil polegi noorteraamatutes sugugi nii suurt osa, kui võiks arvata.

Kirjanikud rääkisid ka noortekirjanduse ühingu, mis loodi selleks, et noortekirjandus laste- ja täiskasvanutele mõeldud kirjanduse hulgast rohkem välja paistaks. Noortel on väga tähtis teada, et ka nemad võivad ühingu mitmekesisuses tegevuses täieõiguslike liikmetena kaasa lüüa, lähemalt saab vaadata noortekirjanduse.ee.

Raamatukogu tänab koostumise eest kirjanikke, õpilasi ja õpetajaid ning soovib palju sisukaid kokkupuuteid noorsooraamatutega!

Põlva Keskraamatukogu

Ukrainast, lootusega

8. novembri õhtul avanes keskraamatukogu lugemissaalis harukordne võimalus: külas olid odessalannad Sofja Nagornjak ja Inna Ištšuk. Külalisi saatis ja tõlkis kirjanik, populaarse raamatu „Minu Odessa“ autor Loone Ots.

Tegu on oma kodumaal väga tuntud mitmekülgset andekate naistega, kelle tegevusväljadeks rahvameditsiin, bioenergeetika, kirjandus, ajakirjandus, kujutav kunst jne.

Inna Ištšuk rääkis sõja puhkemisest ja kuudepikkusest elust igapäevaste raketirünnakute all. Odessas on väga palju sõjapõgenikke. Lastele korraldatakse rohkesti üritusi, et nende elu rõõmsamaks muuta. Inna Ištšukilt on ilmunud palju lasteraamatuid, eesti keeles seni kaks ja varsti on uut tõlget oodata. Inna luges väga artistlikult oma lõbusaid luuletusi, milles on ka õpetlik iva (näiteks kätepesuvajadus).

Taimetark Sofja Nagornjak tunnistas naljaga pooleks, et arvas Eesti maastiku olevat pigem tundrataolise, leidis aga eest lopsaka taimkatte. Tema imetuseks kasvab meil isegi soolikarohi. Ta oli kaasa võtnud unikaalse valiku tikitud käterätikuid (pühaserätikuid) oma kollektsioonist, mõni isegi üle 100 aasta vana, millest kiiresti pandi välja ajutine näitus. Sofja jutt Ukrainas väga täht-

sast tikandikunstist oli äärmiselt huvitav. Nii tema ise kui ka publik leidsid sarnasusi meie rahvaloominguga.

Saal muutus hiirvaikseks, kui Sofja sugestiivselt rääkis, et Ukraina võidab sõja, sest teisiti pole lihtsalt võimalik. Ta võttis üles ka väga ilusa lauluviisi.

Väga suur tänu Sofiale Nagornjakile, Inna Ištšukile ja Loone Otsale õhtu eest, mis oli ühtaegu nukker, humoorikas, informatiivne ja helge! Ukraina külaliste tee viis juba järgmisel hommikul tagasi kodumaale.

Põlva Keskraamatukogu

Värvides on sõnad ja jõud

Lugemissaalis saab 10. detsembrini vaadata tartumaalase Tiia Järvpõllu värvirõõmsat maalinäitust „Värvides on sõnad“. (Mõned maalid on ka allkorrusel.) Sünittrauma tõttu ei saa Tiia kunstiteoste loomisel kasutada käsi ja pintslit või pliatsit tuleb hoida varvaste vahel. Tiia ütleb aga, et ei tea kedagi, kes looks käte või jalgade abil, sest selleks on ikka südant tarvis!

Joonistama hakkas ta ammu ja näitusel on ka mõned joonistused. Siis tuli Tiia mõttele kinkida isale juubeliks omaloodud maal. Sedasi mõttes ta ka, et küllap see jääb ainukeseks. Kui aga sinilililpilt valmis sai (see on ka näitusel), oli selge, et isalt päritud annet arendamata jätta ei saa. Anne on kandunud ka järgmiste põlvedeni.

Tiia on kolme lapse ema ja sama palju on tal praeguseks ka lapselapsi. Näitusel on Tiial üle Eesti olnud juba pea 80. Tiia ütleb end oma puudest väljakasvanud olevat, sest see ei sega proovimist erinevaid loomevaldkondi (laul, teater) ja teha koduseid toimetusi. Tiial on loomulikult abilis.

Näituse ülespanekul ja avamisel 3. novembril oli tema kõrval kuldaväärt isiklik abistaja Kristi Kõivik. Tiia oli palunud avamisele ka oma kau-

Maarja Kaplinski, Tiia Järvpõld ja Kristi Kõivik. Raamatukogu fotokogust

ni lauluhäälega sõbra Maarja Kaplinski, kelle omaloomingulised laulud kuulajaid väga liigutasid. Imetlusväärset mitmekülgset Tiia Järvpõllu mõttemaailma tundmaõppimiseks tasub kindlasti lugeda ka tema raamatut „Kohvi jalaga, palun!“

Kolm aastat uurimislaborit Põlva Koolis

30. oktoobril lõppes kolmeaastane projekt, mille toel rajati Põlva Kooli uurimislabor. Asi sai alguse 2017. aastal, kui kuulutati välja Euroopa Liidu Euroopa Sotsiaalfondi Eesti tuleviku heaks taotlusvoor „Kaasaegse ja uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt“. Meie kooli toonane direktor Koit Nook tegi ettepaneku osaleda selles projektis, et saada koos renoveeritud majaga ka kaasaegne koolilabor.

Põlva Kooli projektijuht Siret Rammul koostas taotluse rahastamiseks, arvesse võttes kõiki meie loodusaineid õpetavate õpetajate ettepanekuid vajalike vahendite osas. Kooli korraldusjuhi Arvo Sarapu eestvedamisel käisime vaatamas teisi koolilaboreid Tartus, et saada teadmisi parimatest praktikatest. Ehitajatele esitasime oma nägemuse, milliseid ruume me vajame. Selle suure töö tulemusel on meil täna üks paremaid kooli loodusainete laboreid vabariigis. Nüüd käiakse meilt eeskujul võtmas, millist laborit oma kooli planeerida.

Laboris on erinevaid töid teostanud kõik projekti partneriteks olevad valla koolid: Kauksi Põhikool, Ahja Kool, Mooste Mõisakool, Vastse-Kuuste Kool ja Tilsa Põhikool. Ka Põlva Gümnaasiumi õpilased on praktilise keemia kursusel on teinud töid meie laboris õpetaja Greta Pentsa juhendamisel.

Ka nooremad saavad laborit kasutada – võimalus laboris katseid teha on ka 1. ja 4. klassi teadusringide lastel, kellele paneb see keskkond silma eriti särava.

Inga Tiivoja
laborijuhataja

Nutikas digipööre Ahja koolis jätkub

Projekti Nutikas digipööre raames katsetasid Ahja kooli õpilased oktoobrikuus programmeerimist läbi virtuaalreaalsuse prillide (VR prillide). Tutvusid Sphero RVR programmeerimise ja 3D printerite võimalustega.

Oktoobri vaheajal kutsusime kokku projekti kõigi kolme kooli õpetajad, et korraldada üks põnev koolituspäev. Koolituspäeva raames tutvusid õpetajad koolitaja Linda Helene Sillati töötoas eKoolikoti keskkonna võimalustega ning harjutasid digitaalsete õppematerjalide loomist. 3D printerite teadmisi jagas nii algajatele kui ka edasijõudnutele koolitaja Alo Peets, kelle töötoas nii mõnigi õpetaja enda kunstiloomi sai ka 3D kujul välja printitud.

Virtuaalreaalsuses viis õpetajaid uuele tasemele koolitaja Kristen Tamm, kes tutvustas seekord, kuidas 360 kraadi kaameratega VR prillidele ise sisu luua.

Ahja kooli projektimeeskond

Õpiränded

Tilsa Põhikooli direktor ja sotsiaalpedagoog osalesid Türgis ERASMUS+ projekti koolitusel, mis keskendus küber-, emotsionaalse- ja füüsilise kiusamise ennetamisele ja konfliktidega tegelemisele.

Räägiti palju sellest, miks kiusatakse, mida tunnevad erinevad osapooled sellistes olukordades ja kuidas õpetajad ja muu koolipersonal peaksid sellises olukorras reageerima. Koolitaja andis edasi vajalike teadmisi kehakeelest - mida jälgida, et avastada kiusamist või muid muresid, mis õpilastel esineda võivad. Füüsilist ja verbaalset kiusamist on võimalik ise näha, kuulda ja mõista, kui õpilane on endasse tõmbunud ja pidevalt kaitse olekus, kuid tänapäeval on aina enam probleeme ka küberkiusamisega, mis pole nii kergesti tuvastatav. See probleem esineb nii Türgis kui Eestis.

Siinkohal sooviksime jagada ühte soovitusi ka lastevanematega - tasub jälgida oma lapse kehakeelt, kui ta viibib arvutis või telefonis, kas ta varjab ekraani, kustutab oma kirju või käitub muul moel kahtlaselt, see kõik võib viidata probleemidele veebimaailmas. Kiusamise avastamise korral tuleks teha kuvatõmmised asitõenditest ning seejärel blokeerida ja kustutada see isik. Pole mõtet laskuda vestlusesse inimesega, kes saab internetis anonüümseks jääda.

Lisaks kiusamisele ja selle ennetamisele, tegeleti palju üldise suhtluse ja selle erinevate aspektidega. Näiteks tuletati meelde, kuidas on paslik edastada kriitikat võileiva-meetodil: positiivne tagasiside-negatiivne-positiivne. Sel viisil suudab vastuvõtja ehk paremini seda omastada, ilma tundmata, et teda süüdistatakse.

Suurim õppetund oli siiski see, et meie täiskasvanute, lapsevanemate ja õpetajate enese eeskujus end lastele ja õpilastele. Kontrollides enda käitumismustreid, saame me näidata oma noortele, kuidas käituda erinevates olukordades ja kuidas mõista oma kaaslast. Meie saame neile õpetada empaatiat, mis on aluseks tolereerivale ja hoolivale ühiskonnale.

Saime palju positiivset tagasisidet selle kohta, et meil Tilsa Põhikoolis on asjad juba väga hästi. Kui rääkisime ja näitasime pilte oma koolist ja vahenditest, mida kasutame, siis õhkas isegi koolitaja kadedalt, et need asjad on tema unistus. Saime kinnitust, et oleme vägagi kaasav kool ja õpilastele mõeldes on meie koolikeskkond mõnus, soe ja kindlasti õpilassõbralik.

Õppereis sai teoks ERASMUS+programmi raames.

Tilsa Põhikooli direktor **Piret Valdmaa**
Tilsa Põhikooli sotsiaalpedagoog **Janelin Jaeski**

Põlva Gümnaasiumi õppejuht Florika ja koolielu korraldaja Marit viibisid oktoobrikuus alguses Erasmus+ projekti "Talented" raames **kohtumisel Izmiris, Türgis**.

"Talented" projekt on suunatud õpetajatele, kellel on soov ja tahe arendada õpilastes nii ettevõtlikkust, kui ka suunata neid ettevõtlikusega tegelema. Projekti käigus arendatakse välja koduleht, kuhu kogutakse konkreetsed õppetunnid ning kogemused projektis osalevatest koolidest, mida on õpetajatel hea oma töös rakendada. Kodulehe toomist katsetatakse kolleegide hulgas ning juba kevadeks saavad kõik huvilised projekti kodulehelt ideid ammutada.

Veebruari lõpus ootame projektpartnereid Türgist, Inglismaalt ja Sloveeniast Eestisse, et külastada ühiselt Eesti Õpilafirmade laata Tallinnas, mis on meie projektpartneritele uudne kogemus.

Marit Oimet
Põlva Gümnaasiumi koolielu korraldaja

Turvaliselt liikluses

Vastse-Kuuste koolimaja asub alevikku lähiva peatee ääres ja õpilased peavad seda ületama päris mitu korda päevas. Et reguleerimata teeületuskohti turvalisemaks muuta, ühinesime Transpordiameti ning Politsei- ja Piirivalveameti poolt ellu kutsutud ohutuskaampaaniaga.

14. oktoobril said aleviku neli ülekäigurada markeeringu: PEATU, VAATA JA VEENDU! Töö teostasid 5. ja 6. klasside õpilased, neid juhendas õpetaja Reet Johanson.

Inge Kalle
Vastse-Kuuste Kooli direktor

Itaalias pastat tegemas. Foto erakogust

Tilsa Põhikoolis on praegu käimas kaks Erasmus+ projekti. Üks nendest on õpilaste õpirände ja õpetajate töövarjutamise projekt ning teine õpetajate kursuste projekt.

Õpilaste õpirände ja õpetajate töövarjutamine keskendub ettevõtlikkuse õppele. Kursuste projekti põhiohk on rikastada õpetajate „tööriistakohvrit“ ning õppida ennast säästma, et mitte läbi põleda. Kokku on võimalik projektide abil teiste riikide haridussüsteemidega tutvuda ning uusi teadmisi saada 12 õpilasel kolmandast kooliastmest (see on ligi 40% sellest vanuseastmest!) ning ligi pooltel Tilsa Põhikooli haridustöötajatest.

Oktoobri lõpus ja novembri alguses olidki neli õpilast ja kaks õpetajat 2-nädalasel **õpirändel Itaalias Campogalliano koolis**, kus õpivad kuni 14-aastased lapsed. Itaalia õpilastel tuleb n-õ spetsialiseeruda juba meie mõistes 8. klassis – tuleb valida, kas minna edasi keskkooli või kutsekooli ning see minek on kohustuslik, sest koolikohustus on 16nda eluaastani.

Mida me siis nägime ja kogesime?

Kohe esimesel päeval kohtusime linnapea ning õpilastest koosneva volikoguga, mille liikmed saavad kaasa rääkida noori puudutavates küsimustes. Meile tundus see väga hea mõttena ning miks ei võiks midagi sellist ka meie omavalitsuses praktiseerida ...?

Seejärel oli meil mitmeid sisutihedaid päevi, kus lisaks tundide külastamisele saime osa võtta erinevatest õppekäikudest. Märksõnadena võiks välja tuua innovaatilisuse ja praktilisuse. Kuigi koolihoone oli võrdlemisi tagasihoidlik ning natuke kulunud, kasutati tundides palju hea kvaliteediga tehnoloogilisi vahendeid. Palju on õppekäike. Juba sügisel tutvutakse edasiõppimise võimalustega. Näiteks saime kaasas käia ühes tehnikagümnaasiumis, kus noortele tutvustati läbi praktilise tegevuse (robotite programmeerimise) selles koolis õpitavaid suundasid.

Lisaks tundide külastamisele osa veel paljudest erinevatest praktilistest tegevustest. Näiteks õnnestus meie õpilastel õhtuti mängida erinevaid sportmänge: küll rannavõrkpalli, korvpalli, isegi praktiseerida jalgrattasõitu. Ühel õhtul valmistasime algusest lõpuni pastat kohaliku vanaproua juhendamisel.

Tundside end igati oodatuna ning oli tore vaadata, kuidas meie seal oldud aja jooksul tekkinud ideid ja mõtteid ühiselt arutati ja kohe ka ellu viidi. Näiteks sai sellise improviseeritud mõttearendusena teoks piknik järve ääres. Meid vastuvõtva kooli töötajad ja õpilased olid tõeliselt külalislahked ning igati koostöövalmis.

Liina Vagula
Tilsa Põhikooli õppealajuhataja

TURVALISEM PÕLVAMAA

Põlva Koolis toimus "Põlva ÄKK"

21. oktoobril 2022.a. toimus Põlva Koolis esmakordselt Põlvamaa haridustöötajatele suunatud ohutusõppus „Põlva ÄKK“, mis oli täis põnevaid töötubasid ja harivaid arutelusid.

Ohutusõppusel osales 11 meeskonda üheksast Põlva maakonna koolist ja üks lasteaia meeskond. Põlva ÄKK andis kuni 5-liikmelistel meeskondadel võimaluse end proovile panna ohtlikult realistlikes olukordades. Sellel aastal olid teemadeks kaklus koolis, esmaabi, Ole Valmis!, ootamatu külaline ehk reporter koolis, evakuatsioon, tuleohutus, liigun looduses jälgi jätmata, äkkrünnak koolis, abivajav laps, ohud internetis, bussiõnnetus ja palju muud. Kokku oli 13 töötuba, kiidusõnu osalejatel sai igauks. Töötoas oli oluline iga liikme individuaalne panus ja teadmised, aga ka meeskonnatöö, üksteise toetamine ja märkamine. Mitmed lavastatud olukorrad, olid kooliperlele kindlasti tuttavad, kuid olukorra taas läbimängimine kinnitab teadmisi ning annab kindlustunde tegutsesemisel.

Kuigi õppepäev oli pikem ja keerulisem kui tavaline koolipäev, siis ka peale lõunasööki ei olnud väsimust ega vingus ilmeid osalejate nägudel. Tagasiside kogutakse osalejatel veebiküsitluse teel, et edaspidi sujuks päev veel paremini. Põlva ÄKK on saanud oma inspiratsiooni Rapla ÄKKilt, kus Põlvamaa meeskond kevadel ise osales. Rapla ÄKK aga võttis selle hea praktika Pärnumaalt Kilingi-Nõmme OõMarult aastal 2019.

Aitäh Põlva Kool, Mooste Mõisakool, Põlva Gümnaasium, Põlva Roosi Kool, Jakobi Kool, Kanepi Gümnaasium, Viluste Põhikool, Tilsa Põhikool, Rosma Kool ja Pihlpuu Lasteaed, et võtsite väljakutse vastu ja osalesite ohutusõppel. Eriline tänu Põlva Kooli 7.

klassi õpilastele ja Põlva Gümnaasiumi gümnasistidele, kes aitasid teha päeva veel põnevamaks ning näitasid üles suurepäraseid näitlejameisterlikkust.

Põlva ÄKK koostööpartnerid olid sel aastal Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Transpordiamet, Naiskodukaitse Põlva ringkond ja Kodutütred, Eesti Punane Rist, Keskkonnaamet, Kanepi vald ja Põlvamaa arenduskeskus

Põlva ÄKK rahastatakse Põlvamaa kogukondliku turvalisuse 2021.a. taotlusvoorust.

Lisainfo:
Irena Viitamees
Põlvamaa Arenduskeskuse
ennetustöö spetsialist
5568 6111
irena.viitamees@polvamaa.ee

Ära lange Facebook.com ja internetis tegutsevate kelmide ohvriks

Üha enam kogub populaarsust veebikaubandus ning interneti teel mugav ja kiire kaupade ostmine. Samuti on toodete eest maksete tegemine muutunud igas seadmes teostatavaks ning kiireks. Küll aga kipuvad halbade kavatsustega inimesed neid mugavaid lahendusi meie enda vastu ära kasutama.

Kahjuks on sagedased teated meile juhtumitest, kus keegi on langenud Facebook.com Marketplace ja erinevates Osta & müügi gruppides tegutsevate kelmide ohvriks. Juhtumid on sellised, kus isik on tasunud raha mingi toote eest aga toodet ei kuskil. Samuti mõne aja möödudes kaob ka toodet müünud isik ning tema profiil. Vältimaks taolist olukorda on oluline varuda kannatust tehingu sõlmimisega ning mitte kiirustada tehingu sooritamiseks. Alati tasub põhjalikult uurida kaupa müüva isiku või veebipoe tausta, vaadata tema profiili, et veenduda kellega on tegemist. Kindlasti on üheks ohumärgiks see kui isiku profiil on tühi ning otsingu tulemus annab ainult ostu ja müügi kuulutusi.

Ohumärk on ka müüdava toote turuhinnast tunduvalt odavam müügihind või ettekaane kiirmüügiga müüdavast tootest. Kindlasti tuleks uurida miks toodet müüakse turuhinnast odavamalt? Kas toodet ostes väljastatakse Teile ka ametlik arve? Kas soovi korral oleks võimalik kaupa enne ostmist näha? Kas müüja on nõus kaupa üle andma käest kätte? Kas minu jaoks on arusaadav kuidas toimub kauba eest tasumine ning millised on kauba tagastamise tingimused? Need kõik on väga olulised küsimused, millele tuleb saada selged vastused enne mingi toote ostmist ja raha tasumist!

Pöörake palun tähelepanu taolis-tele olukordadele kui kaupade müüja isik

(sotsiaalmeedia profiilil kuvatud nimi) ja raha saaja/küsimise nimi on erinevad. Taolisel juhul tuleks tehing kindlasti katki jätta. Ohumärgiks on ka välismaa arveldusarved või muud makseviisid (PayPal vms) millele rahalist ülekannet küsitakse. Võib juhtuda et ka makse selgitusse palutakse kirjutada midagi sellist mis pole üldse antud juhul ostu ja müügi tehinguga seotud. Antud näidete esinedes ei tohiks tehinguid teha. Tuletan siinkohal meelde ka asjaolu, et internetist ostes on tegemist tehinguga kus Teile ei näe müüjat, ei tunne teda ega tea tema kavatsusi!

Petta võib saada ka müüjana, kus

paned kauba ostjale teele kuid raha jäädki ootama. Samuti on esinenud juhtumeid kus keegi pettur soovib Teile poolt müüdavat toodet osta ja lubab kaubale järgi saata kulleri. Küll aga selleks, et kuller tulla saaks küsitakse teie andmeid ning palutakse Teil tasuda kulleri tasu. Taolise juhtumi esinedes kindlasti mitte kiirustada müügi ja ostuhuvilise käest küsida selgitust. Taolise pettuskeemi puhul on kasutatud tuntud kullerifirmasid nagu GLS, DHL. Tuntud nimesid kasutatakse ikka selleks, et tekitada usaldust. Selleks, et ennast kaitsta ei tohiks tehingutega kiirustada. Ära häbene pakutavast „tehin-

gust“ rääkida ning pidada nõu enne tehingu teostamist. Tuletan meelde asjaolu, et veebis tuleb olla eriti hoolas, tähelepanelik ja ettevaatlik. Alati tuleb uurida tausta!

Juhul kui juhtub, et olete sattunud pettuskeemi ohvriks siis võimalusel võtke pangaga ühendust, et vältida suure kahju tekkimist. Samuti andke sellest teada ka politseile.

Veebipolitseinikuna julgustan Teid jälgima Kagu veebipolitsei tegemisi Facebook.com keskkonnas: <https://www.facebook.com/kagu.veebipolitsei> lehele teen ma ennetavaid postitusi erinevatest levivatest pettuskeemidest, mida ma

sotsiaalmeedias jagan, et tõsta inimeste teadlikkust. Mida parem on meie teadlikus seda vähem me erinevate pettuste õnge langeme. Alati kui interneti teemadega seoses kahtlete mingites olukordades, siis võtke palun minuga julgelt ühendust. Peame nõu ning arutame erinevaid teemasid läbi. Minuga saate kontakti meili teel, Facebook.com Messengeris kirjutades või ka helistades.

Turvalist veebiostlemist!
Janar Koemets

LÜHIDALT

Emakakaelavähi sõeluuringus saab osaleda ka kodus

Kõik emakakaelavähi sõeluuringu 2022. aasta sihtrühma naised, kes ei ole veel tänava sõeluuringus osalenud, saavad soovi korral teha HPV kodutesti.

Kõik sihtrühma kuuluvad soovijad saavad kodutesti komplekti tellida internetipõhisest tellimiskeskonnast ja saata tasuta proov laborisse analüüsimisele. Kodutestimise proove saab saata kuni selle aasta 31. detsembrini.

Uuringud näitavad, et kodutest on sama usaldusväärne kui kliinikus võetud analüüs. Uuringu tulemustest teavitatakse kõiki osalejaid personaalselt, samuti edastatakse vastus Patsiendiportaali.

2022. aastal on emakakaelavähi sõeluuringul oodatud osalema naised sünniaastatega 1957, 1962, 1967, 1972, 1977, 1982, 1987, 1992.

Eesti Haigekassa

PÄASTEAMET KUTSUB:

Korterühistute kriisivalmiduse teabepäev

28. NOVEMBRIL 18:00 HIMMASTE KÜLAKESKUSES

- KOV ülevaade kriisivalmidusest ja -koostööst

-Päästeameti soovitusel korteriühistute kriisikindluse ja hädaolukorras valmisoleku parandamiseks

INFO JA REGISTREERIMINE:
RIIVO MÖLTER
Ennetusbüroo
Ennetuspartner
+372 5347 9787
riivomolter@rescue.ee

PÄASTEAMET

PÕLVA VALD

Ole valmis!

Naiskodukaitse poolt on ellu kutsutud mobiilirakendus „Ole valmis!“ Info, mida rakendus sisaldab:

- KRIISIOLUKORDADEKS VALMISTUMINE
- ÜLDISED KÄITUMIS-JUHISED KRIISIDE KORRAL
- ELUTÄHTSATE TEENUSTE KATKEMINE
- TEGUTSEMINE ERINEVATES KRIISI-OLUKORRADES
- ABI-JA INFONUMBRID

Loodud rakendusest on igal inimesel võimalik leida eluks vajalikke teadmisi erinevateks kriisijuhtumiteks: alates väiksematest isiklikest kriisidest kuni hübriidsõja ja relvastatud konfliktini välja. Tavakodanik saab väärtuslikku teavet kuidas kriisiolukordadeks paremini valmistuda. Näiteks mida teha siis, kui kodus elektrit pole, kui oled metsa eksinud või kuidas anda esmaabi. Infot saab veel tule- ja veeohutuse, loodusõnnetuste, elutähtsate teenuste katkestuste, küberturvalisuse ja erinevate julgeolekuohtude kohta.

Kiirelt leiab rakendusest erinevad kasulikud telefoninumbriid, alates hädaabinumbriid kuni mürgistusinfoni, millele saab keskkonnast otse helistada.

Rakendus on kasutatav ilma netiühendusest.

Nende inimeste jaoks, kes nutitelefoni ei kasuta, on info leitav veebilehel www.olevalmis.ee

Lehe alumises osas leiad inimese 7 päeva soovitusliku varude nimekirja. Palun lõika välja ja hoi seda nähtavas kohas. Vaata oma varusid pidevalt üle ja uuenda.

Aile Vals

Kaitseliidu Põlva maleva noortekstruktor

Ära jää oma murega üks!

Keegi meist ei vali tahtlikult enda teele kannatust, ei elista vägivaldset elu headele peresuhetele ega soovi pai asemel peksta saada. Teatavasti ei hüüa õnnetus aga tules ja rasketesse olukordadesse võib sattuda moel või teisel meist igauks.

Kui on tunne, et lähedaste poole pöörduda ei saa ning tuttavatele rääkida on häbi, siis abi on sellisest olemas. Eestis on ööpäev läbi avatud tasuta ohvriabi kriisitelefoni 116 006 ja www.palunabi.ee veebinõustamine nii eesti, vene kui ka inglise keeles.

„Ohver ei ole kunagi süüdi selles, et tema suhtes on toime pandud vägivald. Iga ohvriabi töötaja mõistab, kui raske on juhtunud rääkimine, kuid rasketes olukordades ei tohi jääda oma mõtete ja tunnetega üks. Kõige tähtsam on võtta julgus kokku ja teha esimene kõne leidmaks vägivaldsest suhtest väljapääs,“ julgustan igauht vajadusel abi otsima.

Ohvriabi pakub abivajajatele tasuta nõustamist, sinna võib pöörduda ka anonüümselt. Teenused toimivad ja oleme abivajajate jaoks olemas sõltumata COVID-19 piirangutest. Pöörduda abi ja nõu saamiseks tasub ka siis, kui inimene on meile ehk võõra kultuurilise taustaga.

Keda ootame pöörduma?

Ohvriabi poole võivad pöörduda kõik inimesed, kes tunnevad, et neile on põhjustatud kannatust või tekitatud kahju. Näiteks kui ollakse langenud süüte, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või ollakse kogunud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Kõige tähtsam on mõista, et ohver ei ole kunagi süüdi selles, et tema suhtes on toime pandud vägivald.

Nõu ja emotsionaalset tuge saab ka siis, kui on mure oma lähedase pärast. Ohvriabitöötaja annab sellisel juhul muuhulgas ka informatsiooni abi saamise võimaluste kohta ja juhendab suhtlemisel teiste vajalike asutustega. Alati on tagatud konfidentsiaalsus.

Igale juhtumile lähenetakse personaalselt

Ohvriabi hindab iga juhtumit individuaalselt. Nii saame vajadusel inimest suunata psühholoogilisele nõustamisele või teraapiasse. Kui on alustatud kriminaal- või väärteomenetlust, on psühholoogiline abi kannatanule ja tema lähedastele tasuta.

Naistele, kes on kannatanud lähisuhtevägivalda, pakume koostöös naiste varjupaigaga vajadusel ajutist elupaika, samuti psühholoogilist ja juriidilist nõustamist. Kui peres on lapsed, on ka neile samad teenused tagatud.

Kui inimene on raske kuriteo tagajärjel hukkunud, makstakse tema ülalpeetavatele ohvriabi hüvitist. Niisamuti on raske kuriteo ohvritel võimalik taotleda kuriteoohvri hüvitist.

Kui inimene on viimase seitsme päeva jooksul langenud seksuaalkuriteo ohvriks, suunatakse ta seksuaalvägivalda kriisiabikeskusesse, mille kontaktid leiab: Abi seksuaalvägivalda korral | Sotsiaalkindlustusamet. Abivajaja võetakse vastu ka ilma saatekirjata ja niisamuti ei pea seksuaalvägivalda kriisiabikeskusest abisaamiseks pöörduma politseisse.

Kannatanu on oodatud ka siis, kui ta ei mäleta, mis temaga juhtus. Kriisiabikeskuse spetsialistid nõustavad ohvrit, inimese soovi korral vaadatakse ta läbi ja kaitsakse võimaliku raseduse eest ning pakutakse ennetavat ravi HI-viiruse ning B-hepatiidi vastu. Kõik uuringud ja ravi on tasuta. Pärast esimese abi saamist on kannatanu tagasi oodatud, et ta saaks jagada oma tun-

teid ja aidatakse taastada tema igapäevane elurütm. Koostööga vägivalda vastu Igasugusele vägivald saad piiri panna ainult koostöös. Kuna kannatanutel endil on tihti raske abi otsida, on kõrvalseisjatel ülioluline roll märgata ja abi pakkuda. Kui naabrite juurest kostab karjumist, vägivaldsele viitavaid häälid või appi karjeid, siis tuleb teavitada kohe politseid telefonil 112. Kui on kahtlus, et naabri, kolleegi, sugulase või sõbra peres esineb vägivalda, siis tuleb sellest rääkida. Kui ei tea, kuidas sekkuda ja olukorras rääkida, siis annavad nõu meie ohvriabi spetsialistid kriisitelefoni 116 006.

Oluline on märkida, et konfliktid ei pruugi tekkida mitte ainult lähisuhtes vaid võivad esineda lisaks näiteks naabrite, klassikaaslaste või kolleegide vahel. Et neid lähendada selliselt, et kõik osapooled saaksid oma eluga edasi liikuda, on võimalik kasutada taastava õiguse konfliktivahendust.

Konfliktivahendusega tuuakse konflikti või õigusrikkumise osapooled neutraalselt vahendajat kaasates kokku, andes kõigile võimaluse rääkida juhtunust, oma mõtetest, tunnetest ja vajadustest ning arutada, kuidas tehtud heastada ja milles kokku leppida, et sellised olukorrad tulevikus ei korduks. Lisaks aitavad ohvriabitöötajad läbi viia nii lepitusteenust kui ka sõlmida kokkuleppeid kuriteos tekitatud kahjude heastamiseks.

Ärme jää ükskõikseks enda ega teiste suhtes. Turvalisema elu suunas on koos kõrvalise abiga kindlam astuda. Me oleme sinu jaoks olemas!

Olulisemad telefoninumbriid, kuhu pöörduda:

Tasuta ööpäevaringne ohvriabi kriisitelefoni 116 006 (kella 16-20 ukraina keeles) ja veebinõustamine aadressil www.palunabi.ee. Inimestele kes on langenud kuriteo, hooletusse jätmise, halva kohtlemise või füüsilise, vaimse või seksuaalse vägivalda ohvriks hiljuti või ka pikemat aega tagasi. Pöörduda võib ka selleks, et teatada abivajavatest inimestest. Soovi korral tagatakse anonüümsus.

Tasuta ööpäevaringne lasteabi telefon 116 111 ja veebinõustamine www.lasteabi.ee. Nii lastele kui ka täiskasvanutele nõu küsimiseks ja abi saamiseks või abivajavast ja hädaohus olevast lapsest teatamiseks. Pakutakse esmast nõustamist, vajadusel edastatakse info erinevatele spetsialistidele.

Emotsionaalse toe ja hingehoiu telefon 116 123. Hingehoidja poole võib pöörduda, kui on mure enda või lähedase haiguse pärast, vajatakse emotsionaalset tuge, esinevad eksistentsiaalsed või spirituaalsed küsimused ning kui tegemist on leina või surija ja tema lähedaste toetamisega.

Veebinõustamine www.palunabi.ee/vaimnetervis. Igas eas inimesi nõustatakse vaimse tervise ja üldisemate igapäevaeluliste murede korral.

Vägivaldast loobumise tugiliin 660 6077, tavaline tariif, töötab esmaspäevast reedeni kell 10.00-16.00. Pöörduda võib ka tugiliin@sotsiaalkindlustusamet.ee. Tugiliin on mõeldud vägivalda toimepanijale, nende lähedastele või vägivalda toimepanijaga tegelevatele spetsialistidele.

Inimkaubanduse ennetamise nõuandeliin 660 7320, tavaline tariif, töötab esmaspäevast reedeni kell 8.30-17.00. Pöörduda võib ka inimkaubandus@sotsiaalkindlustusamet.ee. Tugiliin on mõeldud inimestele, kes on langenud tööalase -või seksuaalsekspluaterimise, prostitutsiooni kaasamise, kuritegevusele sundimise või fiktiivse abielu ohvriks.

Raina Kurg
Põlvamaa ohvriabi töötaja

Kontakt:
Raina Kurg
ohvriabi peaspetsialist
psühhosotsiaalse toe talitus
Sotsiaalkindlustusamet
Raina.Kurg@sotsiaalkindlustusamet.ee

Võru tn 12, Põlva
+372 5866 9873

Saite meili, millel on kõlav pealkiri Politseipeadirektorat?

Antud kirja näol on tegemist kelmide poolt saadetava õngitsuskirjaga. Mis oma loomult on "kohtukutse" / "kohtuteade" Palun ärge vastake sellele kirjale.

Juhin Teie tähelepanu asjaoludele, et õngitsuskirjadel on:

- väljamõeldud asutuste nimed, mida kelmid lisavad teksti sisse;
- kirjavead, vead käänamisel
- on kasutatud asutuste logosid, neid kirjas venitatud või kokku surutud
- korraga on kasutusel mitu logo, asutuse nimetust ja ka

sümboolikat (Interpol, Justitsministeerium, PPA jne)

- kahtlane kirjasaatja e-mail (gmail, Hotmail vms).

Ametiasutused kasutavad oma kodanikega suhtlemisel ametlike asutuse meiliaadresseid nagu näiteks @politsei.ee lõpuga.

+ Eesti Punane Rist

Õpi esmaabi, sest iga sekund loeb

Eestis tehakse aastas u 300 000 kiirabiväljakutset. Kõik need ei ole elukriitilised, kuid kui elu on ohus, lähivad kõrvalseisjad appi vaid kolmandikul juhtudest. Vähene esmaabioskus maksab seega igal aastal kümneid inimeselid. On mitmeid terviserikkeid, kus esmaabi saab päästa elu. Nende seas südameseiskumine. Eestis võtab äkksurm igal aastal umbes 700 inimest, seda kõrvalseisjate juuresolekul. Inimest, kelle südame töö peatub, saab taaselustada, kui anda talle kiiresti õiget esmaabi – see suurendab ellujäämisvõimalust kordades. Kui aga elustamist kohe ei alustata, on elu-

loetus vähene. Siin tõesti loeb iga sekund. Paraku ei minda appi just seepärast, et puudu jääb oskustest. Me kõik loodame, et inimesi meie lähikonnas ootamatud terviserikked ja õnnetused ei taba. Kui aga lähed teisi? Kui laps tõmbab koduaias õunatüki hingamisteedesse? Kui sünnipäevapeol seiskub lähedase süda? Kui töökaaslane saab trepil kukkudes peavigastuse? Sõltuvalt juhtumispäigast, ei pruugi kiirabi kohale jõuda minutitega, iga sekund on siin aga elu hinnaga. Üleskutsute tulla esmaabi õppima ei ole sõnakõlks – selle taga on päris inimesed, päris elud. Mida rohkem on meie seas inimesi, kes oskavad

aidata, seda turvalisem on ühiskond tervikuna ja seda kindlamad saame olla, et vajadusel aidatakse meie lähedasi ja ka meid ennast. Eesti Punane Rist koolitab kõikjal Eestis, sh Põlvamaal. Võimalik on osaline e-õpe: 10 tundi e-koolitust saab läbida mugavalt endale sobivas paigas, millele järgneb 6-tunnine praktika. Punase Risti koolituskalender on lehel www.redcross.ee/koolitused.

Mari-Liis Rääm
Võru- ja Põlvamaa koordinaator
Eesti Punane Rist

Kortertermajade keldrid varjumiskohana

objekt võib pälvida hoopiski vastase teravdatud tähelepanu, kes võib kahtlustada selles erilisel magusast sõjalist sihtmärki.

Keldri kohaldamine varjumiskohaks

Keldri varjumiskohaks kohaldamiseks tuleks see koostöös elanikega aegsasti üle vaadata. Töenäoliselt leiate keldrist suures koguses sinna aja jooksul kogunenud kola. Uskuge, te ei hakka enam kasutama seda ammu välja vahetatud vana külmikut, mis igaks juhuks keldrisse sai tassitud. Mõistlik oleks tellida prügikonteiner ja korraldada koristustalgud – nii õpite ka naabreid paremini tundma.

Koostöös TTÜ spetsialistidega hinnatakse praegu erinevate tüüp-projektide järgi ehitatud paneelmajade keldrite vastupidavust. Selle töö alusel on kavas koostada ka täpsem juhised, kuidas kortermaja keldrit varjumiskohaks kohandada.

Keldrit varjumiskohaks kohandades tuleb läbi mõelda, kas varingu korral on keldril ka teine väljapääs ning kui pole, kas seda on võimalik tekitada. Varingu puhul on abiks elementaarsete töövahendite (kangid, labidad) olemasolu. Et kelder ise ei muutuks varjajatele ohu allikaks, peab ta vastama tuleohutusnõuetele. Selleks tuleb juba eelnevalt jälgida, et seal ei oleks kergesti süttivaid, mürgiseid ega roiskunud aineid või muud, mis võiks ohustada inimeste elu ja tervist. Üle tuleks vaadata keldrit läbivad kommunikatsioonid, et neid oleks võimalik kinni keerata, et näiteks plahvatuse korral kelder vee, reovee või gaasiga ei täituks.

Pikemaajalise varjumise korral tuleb paratamatult tuleb lahendada käimla küsimus. Paljudes Nõukogude ajal ehitatud majades kavandati kunagi sõjaohu olukorrale mõeldes keldritesse tualettruunid, kust nad praeguseks on välja lõhutud või kasutuskõlbmatuks muutunud. On korteriühistuid, mis on otsustanud need renoveerimise käigus uuendada. Heaks alternatiiviks on tänapäevased veevärgist sõltumatud kuivkäimlad.

Ideaalis võiks kelder olla autonoomse valgustusega, kuiv ning piisavalt soe, s.t vähemalt +10 kraadi sooja, aga mitte liiga soe, et vältida inimeste ülekuumenemist pikemaajalisel viibimisel. Varjumiseks vajalikud varud (toit, tekid jms) on igal inimesel soovitatav endal kodus hoida ning varjumise vajadusel need kaasa võtta.

Käitumine evakuaatsiooni korral
Kortermaja kelder ei ole paraku kestev lahendus pikaajalisele intensiivsele lahingutegevusele, kui see teie kodukohta peaks jõudma. Seetõttu tuleb lisaks varjumisele valmistuda vajadusel ka võimalikuks evakuaatsiooniks. Kui sellekohane

korraldus tuleb, ei tohiks seda kindlasti eirata. Päästeamet on kaardistanud riigi potentsiaalsed evakuaatsioonikohad, aga igal perel tasuks läbi mõelda ka see, kas neil endal on vajadusel olemas koht, kuhu kodust lahkumisel ajutiselt minna, olgu siis maakoju, suvilasse, lähedaste või tuttavate juurde. Aegsasti võiks pakkida perele evakuaatsioonikoti hädavajalike tarvetega:

- toit ja joogivesi: hästisäiliv ja valmistamist mittevajav toit ning vesi vähemalt üheks ööpäevaks;
- suu- ja kehahügieeni tarbed;
- esmaabivahendid ja ravimid;
- taskulamp ja varupatareid;
- kaasaskantav raadio ja varupatareid;
- magamiskott või tekk;
- muud olulised vahendid (taskunuga, tikud, toidunõud, söögiriistad, jne);
- ID-kaart, pangakaart, sularaha, mobiiltelefon koos laadijaga, akupank;
- laste dokumendid, toit, hügieenitarbed, lemmikmänguasjad;
- ilmastikule vastav riietus.

Üldine valmisolek kriisilukordadeks

Mõistlik oleks ühistu koosolekul aegsasti käsitleda üldist valmisolekut erinevateks kriisilukordadeks – mida teha vee-, elektri- või kaugkütte katkestuse korral. Näiteks kaugküttesüsteem jätkab enamasti elektrikatkestuse korral toimimist, kuid soojus ei jõua sageli trassidest majja. Selleks puhuks on vaja läbi mõelda, kas teie maja vajab elektrikatkestuse puhul tööks generaatorit.

Samuti tasub elanikele meelde tuletada, et kriisidega toimetulek algab meist endast: kas peredel on kodus vee- ja toiduvaru, kas on läbi mõeldud alternatiivsed lahendused erinevate teenuste katkestuste puhuks, milline on plaan B (või C), kui kriisi korral iseseisvalt enam toime ei tulda. Kortermajade puhul on eriti suuremates linnades sageli probleemiks, et inimesed ei tunne üksteist ega teata, kes kriisilukorras võiksid abi vajada. Ühistu juhatus saab oma abivajajad kaardistada ja nende kontaktid võtta.

Hädaolukordadeks valmistumisest leiab infot:
<https://www.rescue.ee/>
<https://www.olevalmis.ee/>
<https://kriis.ee/>

Päästeameti materjalid korteriühistu valmistumisel elutähtsate teenuste katkestusteks ja koduste varude meelespea on leitavad:
<https://www.rescue.ee/et/juhend/taeiskasvanutele/hadaolukordadeks-valmisolek>

Jaano Vija
Lääne Päästekeskuse
ulatusliku evakuaatsiooni nõunik

LÜHIDALT

Oktoober on rinnavähi teadlikkuse kuu

Oktoober on rinnavähi teadlikkuse kuu, mil tuletame meelde, et rinnavähi varajaseks avastamiseks on oluline osaleda sõeluuringus.

Paljud naised võtavad oma tervisliku seisundi hindamisel arvesse tundetust – kui kaebusi ei ole, siis arstile pöörduda pole vaja. Kuid sõeluuring on terviseuuring, mis on mõeldud eelkõige tervetele inimestele, kel kaebusi ja sümptomeid ei esine.

Eestis oodatakse rinnavähi sõeluuringule 50–69-aastaseid naisi iga kahe aasta järel.

Kui oled sündinud aastal 1955, 1957, 1959, 1961, 1963, 1965, 1967, 1969 või 1971, siis broneeri aeg sõeluuringule juba täna!

Rinnavähi sõeluuringuid tegevate raviasutuste kontaktid:
<https://www.haigekassa.ee/soeluuringu-kontaktid...>

Mammograafiabusside ajakava ja kontaktid:
<https://www.haigekassa.ee/soeluuringu-kontaktid...>

TERVISEKASSA Eesti Vähiühis

SINA OLED OMA RINNA HOIDJA

Sinu elus on palju sulle täiesti asendamatu inimesi. Täpselt sama asendamatu oled sina neile. Hooldi iseendast, sest nii hooldid sa ka neist.

Tule rinnavähi sõeluuringule!
See on lihtne, valutu ja ülioluline.

2022. aastal kutsume tasuta uuringule naisi sünniaastaga 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970 ja 1972.

soeluuring.ee

Eesti elanike postkasti jõuavad taas kriisiolukorras käitumise juhised

Sellest nädalast jõuavad kõikide Eesti elanike postkasti juhised, mis jagavad näpunäiteid ja soovitusi, kuidas võimalikes kriisiolukordades edukalt hakkama saada. Kriisi puhul tuleb arvestada sellega, et korraga on abivajajaid palju ja seetõttu jõuab abi hädasolijateni tavapärastest kauem. Seepärast ongi oluline, et iga leibkond oleks tavapärastest erinevas olukorras võimeline mõnda aega ka iseseisvalt toime tulema ning oleks võimalikeks kriisideks elementaarsel tasemel valmis.

Viiimasel aastal on näidanud, et kriisid tabavad ka Eestit – 2019. aasta oktoobris jättis ulatuslik torm Kagu-Eestis elektrita 60 000 majapidamist ning muutis inimeste igapäevaelu tundmatuseks. Tormi mõjud puudutasid kümneid tuhandeid inimesi ning näitasid, et valmisolek kriisiks oli kesine. Valmis tuleb olla ka muutunud julgeolekuolukorras tulenevateks ootamatusteks ja võimalikeks elektrikatkestusteks, seda nii riigiasutustel, ettevõtetel kui igal inimesel.

„Kriise ei tasu peljata – kriisideks tuleb valmis olla ja valmistuda. Nutikas ja lähedastest hooliv inimene valmistub koos perega – ta mõtleb läbi, kuidas tavapärastest keerulisemas olukorras toime tulla, hoolitseb selle eest, et kodus oleks piisavalt toidu-, joogi- ravimi- ja esmatarbekaupade varu ning mõtleb läbi sellegi, kuidas aidata eakaid

lähedasi ja naabreid. Kodusesse jõudev trükkis jagabki näpunäiteid, kuidas inimesed peaksid kriisideks valmistuma ning teeb ülevaate, mis-sugused kriisid võivad meie igapäevaelu muuta,“ selgitas Päästeameti ennetustöö osakonna ekspert Mikko Virkala.

„Kriiside puhul tuleb kindlasti arvestada sellega, et katkeda võivad mitmed elutähtsad teenused, aga ka mugavusteenused – meil ei pruugi olla elektrit, kaugkütet või internetiühendust, meil võib olla ülejutus või mingil põhjusel ei ole näiteks teed enam läbitavad. See omakorda toob vajaduse toidu- ja veevarude ning informatsiooni järele,“ lisas Virkala.

Uuringud näitavad, et Eesti inimeste valmisolek kriisis toime tulla on võrdlemisi kesine – alla viiendiku elanikkonnast on hinnanud oma valmisolekut kriisiks piisavaks. Võimalikuks hädaolukorras on kõige paremini valmistunud Lääne- ning Lõuna-Eesti elanikud, kõige halvemini saaksid hädaolukorras hakkama Põhja-Eesti elanikud, muukeelsed Eesti elanikud ning eakad. Viimaste kriiside järel on elanikkond küll valmisoleku pärast rohkem muretsenud hakanud ja varasemast rohkem ka kodustele varudele mõelnud, kuid siiski on ettevalmistus üldiselt madal. Selleks, et valmisoleku põhilised punktid meelde tuletada, saadabki Päästeamet elanikkonnale taas kord

trükkise käitumisjuhustega. Kompaktnes trükkis on hea abivahend, mis tasub läbi töötada ja hoida käeulatuses.

Päästeamet saatis Eesti elanike postkastidesse kriisiolukorras käitumise juhised ka 2020. aasta lõpus. Nüüd jõuab elanikkonnani täiendatud eksemplar, kus leiab lisaks juba tuttavatele teemadele juhiseid selle kohta, kuidas tulla kriisiolukorras toime vaimse tervise murede, infosõja olude, sõjaliste ohtude ja veel mitmete teiste probleemidega. Samuti on trükkise keskel olemas näitlik kriisivarude nimekiri, mille saba hõlpsasti poodi kaasa võtta, et veenduda, kas kodus on kõik hädavajalik olemas. Sama näidismimekirja leiab ka veebilehelt olevalmis.ee. Nii saab nimekirja mugavalt välja trükkida ja hoolitseda ka selle eest, et soovituslik nimekiri oleks olemas ka eakatel sugulastel ja naabritel.

Kriisiolukorras käitumise juhised jõuavad 576 000 leibkonna postkasti järgmise paari kuu jooksul. Juhised on kolmes keeles – eesti, vene ja inglise keeles. Kui keegi soovib trükkisest lisaksemplari või soovib muukeelset trükkist, sel tasub pöörduda kohaliku omavalitsuse või lähima päästkeskuse poole. Lisaks trükkisele saab vajaliku informatsiooni ka mobiilirakendusest „Ole valmis!“ ning kodulehelt olevalmis.ee.

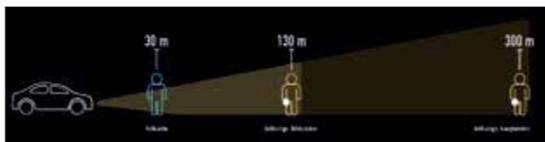
Miks on oluline end nähtavaks teha?

Sügisel ja talvel, mil pimedat aega pikalt, on autojuhtidel jalakäijaid ja jalgrattureid raskem märgata. Helkur ja helkivad tooted aitavad Sul end autojuhtide jaoks nähtavaks muuta!

Peatumisteedkonna pikkus asulakülasel 50 km/h olenevalt ilmastikust.

Maanteel kuivades teeoludes 90 km/h sõitva sõiduki peatumisteedkond on 70 m, asulas samadel tingimustel 50 km/h sõites aga 28 m. Sügis-talvisel perioodil on teekate enamasti märj ja libe ning seetõttu on peatumisteedkond mõlemal juhul poole pikem.

Helkurita kõndiv jalakäija on lähitulede valguses nähtav alles 30 m pealt. Õnneks saab enda nähtavust kvaliteetset helkurit kandes oluliselt parandada – nii on inimene lähitulede valguses nähtav juba 130 m pealt ning kaugtulede valguses 300 m kauguselt. Teisisõnu suurendab helkurit kandes inimene sõiduki juhi võimalusi vajadusel midagi õigeaegselt ette võtta.

Kuidas end nähtavaks teha?

Kõige parem on ennast nähtavaks teha kandes helkurit või ohutusvesti, kuid alati on võimalus kasutada lisaks alternatiive. Riitusest on soovitatav kanda pigem heledamaid kui tumedamaid toone.

Mis on sertifitseeritud helkur?

Sertifitseeritud helkur on lähitulede vihust nähtav 130 meetrit ja kaugtulede valgusvihust vähemalt 300 meetrit. Helkur töötab peegli põhimõttel – sellele peale langenud valgus saadetakse tagasi valgusallika poole.

Sertifitseeritud helkuril peab olema märgitud:

- toote nimetus pakendil (kui puudub nimi „helkur“ ei pruugi tegemist olla kvaliteetse helkuriga);
- andmed tootja kohta;
- märgistus CE EN 13356 pakendil või tootel (viide standardile mis sätestab nõuded helkuri kvaliteedile);
- helkuri peegelduva pinna suurus lubatu piires (min 15 cm²);
- riigikeelne kasutusjuhend pakendil.

Tasub jälgida, et helkur olgu pigem suurem kui väiksem. Mida vähem teksti sel on, seda suurem on tema tagasipeegelduva pinna ulatus. Kasutuses olev helkur tuleb välja vahetada iga 1–2 aasta järel ning kindlasti siis kui see on kriititud või tuhmunud.

Kontrollida saab helkuri töökorras olekut taskulambi või mobiiltelefoni valgusega. Tõstes valgusallika silmakõrgusele ja lastes sel helkurile peale paista, peaks töökorras helkurilt valgus selgelt tagasi peegelduma.

Mis on helkivad tooted?

NB! Laste väli- ja tööriietele ja tööriietele sisse õmmeldud helkurribad üksi ei paku piisavat kaitset. Rided käivad pesus ja pesumasinas pesemine rikub helkuri kvaliteeti ja lühendab selle eluiga.

Helkuri ajalugu

1934. aastal patenteeris Nottinghami teetöeline Percy Shaw maailma esimese helkuri. Idee tekkis tal pimedal ajal valgustamata teel koju sõites, kui talle korraga aial istunud kassi silmad pimeduses vastu helkisid. Shaw märkas neid tulukesi ning see aitas tal pimedal ajal teel püsida.

Esimene helkur oli tegelikult kummiga ääristatud marmorklots, mis mõned aastad hiljem asendati plastikmaterjaliga. 1947. aastal võeti helkurid maanteel kasutusse ning Shaw pärjati leiutise eest Briti impeeriumi ordeniga.

Eestis on helkuri kandmine maanteel olnud kohustuslik üle 25 aasta ning alates 2011. aastast on helkuri kandmine kohustuslik ka asulas nii halva nähtavuse korral kui ka pimedal ajal.

Vaata ka: Liikluskasvatus.ee ning videod:

https://youtu.be/VtPf_pvYR8

https://youtu.be/9_loibzXMtM

Sirlu Tallo
ekspert,
ennetustöö osakond
Transpordiamet

SOOVITUSLIK VARUDE NIMEKIRI

Joogivesi:

- kolm liitrit ööpäevas inimese kohta (organismi veevajadus on 28–35 ml kehakaalu kilogrammi kohta);
- veevajadus sõltub vanusest, töö ja tegevuse iseloomust, teravilikut seisundist, ilmast, suurenenud higistamisest (kuum ilm, raske kehaline töö).

Täiskasvanute toiduks on soovitatav varuda:

- erinevaid konserve (kala-, lihakonservid, segukonservid, kaunviljakonservid);
- pakisupid ja püreepulbrid, samuti helbed, mida on kerge valmistada;
- valmis makaroni-, köögivilja-, teravilja- või kaunviljaroog li-haga (toode tarbitav kuumutatuna või kuumutamata);
- teraviljatoode (kuivikleib, soolase või neutraalse maitsega küpsis);
- süsivesikuterikas toode (magusad küpsised, karamell, konserveeritud puuviljad, kuivatatud puuviljad, halvaa, kondenspiim).

Väikelaste toiduks on soovitatav varuda:

- rinnapiimaasendaja pulber (jätakupiimapulber), mis katab vähemalt terve ja kuue kuu vanuse imiku päevase piimavajaduse (üks liiter ööpäevas);
- teraviljatoode, mida on kerge valmistada;
- püreepulbrid, helbed, mida on kerge valmistada;
- valmis roog väikelastele li-haga (toode tarbitav kuumutatuna või kuumutamata);
- lisanduva teraviljatootena põhiroole neutraalse maitsega küpsised;
- süsivesikuterikkad tooted (magusad küpsised, kondenspiim, marmelaad), mis ei sisalda säilitusaineid ja teisi väikelastele sobimatuid lisaaineid;
- vajalikus koguses pakendatud nõuetekohast vett.

Esmatarbed majapidamises:

- taskulamp ja varupatareid;
- esmaabitarbed ja sulle olulised ravimid;
- patareide/aku pealt töötav raadio;
- akupank mobiilsete seadmete laadimiseks;
- küünlad ja tikud;
- veepuhastustabelid või kaasaskantav veefilter;
- niisked hügieenilapid;
- sularaha.

ELUTÄHTSATE TEENUSTE KATKESTUSED

Mõtle läbi, millest sõltud ja kuidas olla paremini valmis. Mida ennetavalt teha, et elutähtsate teenuste katkemisel saaksid võimalikult tavapäraselt elu jätkata.

Elektrivarustus:

- elektrigeneraator majapidamises,
- akupank,
- alternatiivne küttesüsteem, kui muidu on küte seotud elektriga - nt gaasikamin, päikesepaneelid;
- veevarud, kui vett pumpab kaevust elektripump ja/või vântkaevu võimaluse loomine;
- küünlad valguse tekitamiseks.

Sularaha ringlus: sularahavaru majapidamises.

Kaugküte: alternatiivne küttesüsteem - nt. elektriradiaator

Gaasivarustus:

- alternatiivne küttesüsteem - nt. elektriradiaator;
- alternatiivne toiduvalmistamise võimalus - elektripliit, puupliit.

Veevarustus ja kanalisatsioon:

- veevarud majapidamises;
- võimalusel kuivkäimla rajamine,
- vihmavee kogumise mahutid,
- kaevu korrastamine,
- allika puhastamine ja ligipääsu tagamine.
- telefoni- ja/või andmevõrk;
- kokkulepitud kohtumispaik kõige lähedasematega,
- patareidel või vändaga töötava raadio olemasolu, et saada operatiivset infot raadio vahendusel.

Põlva Gümnaasiumi kooliperel on saanud traditsiooniks pärast oktoobrikuu vaheajaga tagasi koolis olles võtta ette võitlus sügiskaamose vastu. Seda teeme läbi nädala kestva klasside vahelise viievõistluse kaudu, kus iga päev kasulikul ajal toimub üks osavõistlus.

Võistlusalad on üles ehitatud nii, et need toetaks üldpädevuste arengut, eesti keelt ja pakuksid erinevatest valdkondadest huvitatud õpilastele võimaluse kaasa lüüa. Rõõm on, et iga aastal on õpilastele pinget ja närvikõdi pakkunud ka õpetajate klass oma võistkonnaga. Ikka selleks, et kooliperena ühiselt tegutsemisest rõõmu tunda.

Sel aastal panime proovile osalejate teadmised küberturvalisuse valdkonnas. Iga klass valis kolm esindajat, kes siis oma klassile meie haridustehnoloog Aimi juhiste järgi punkte tooma asusid. Lisaks testisime funktsionaalse lugemise oskust. Selleks koostas emakeeleõpetaja Merle teksti halloweeni, mardi- ja kadripäeva kommete kohta ning kõik õpilased vastasid mentortunnis teksti põhjal küsimustele. Üks korralik viievõistlus peab natuke sporti ka sisaldama. Spordilahing on meil traditsiooniliselt kujunenud WildEst turniiriks, kus selgitame välja kooli nobedamad ja täpsemad käed mängulaua puidust ketaste vastase mänguväljal

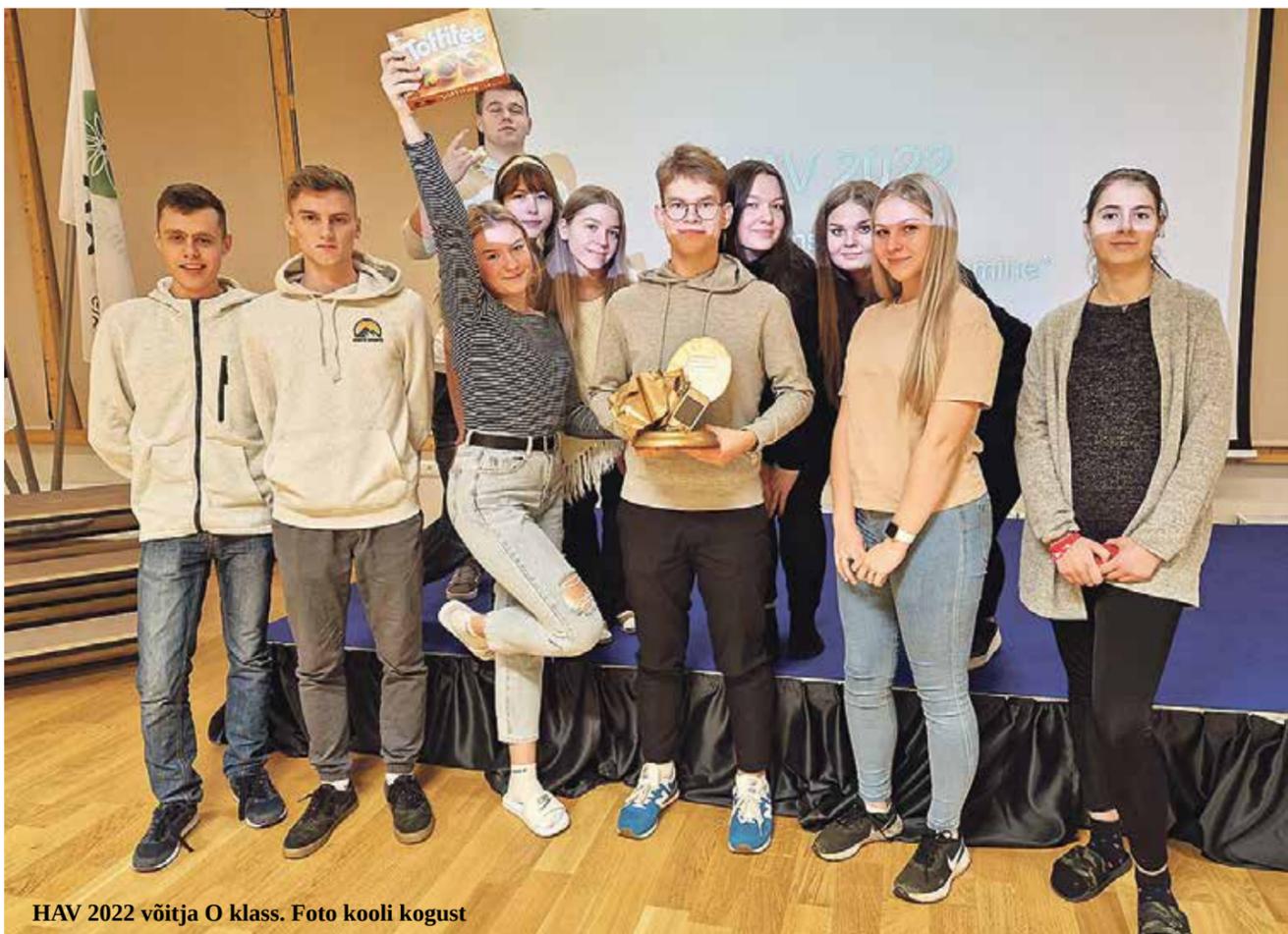
lingutamises. Spordilahingut aitavad ette valmistada ja läbi viia õpetajad Rein ja Elina.

Neljandaks võistlusalaks oli sel korral koolielu korraldaja Marit kokku pannud meeskonnatöö mängu, kus piiratud aja jooksul tuli klassikaaslaste abiga ära lahendada etteantud ülesanded, mis varieerusid üldteadmistest ja matemaatilistest loogikaülesannetest loovate meeskondlike tegevusteni. Näiteks tuli luua inim-mandala või hoida õhupalli reeglitega kooskõlas õhus vähemalt üks minut. Viimane osavõistlus oli kunstilahing. Iga klass sai mõnest filmist teada-tuntud kaadri, mis tuli taaslavastada. Loodud 10 teost on üles riputatud ka koolimajas I korruse auditoriumi seinale kogu kooliperale vaatamiseks.

Kõigi viie ala kokkuvõttes selgus Põlva Gümnaasiumi viievõistluse „Halli argipäeva vastu“ 2022 võitja, kes lisaks aule saab aastaks oma nimele meie kunagise kunstiopetaja Jane Raua disainitud rändkarika. Sellel aastal igal võistlusalal kõige stabiilseimad tulemusi näidanud ning seetõttu ka võidurõõmu tunda saanud klass on abiturientide O-klass. Uus viievõistlus juba järgmisel sügisel!

Marit Oimet
koolielu korraldaja

Üheskoos halli argipäeva vastu

HAV 2022 võitja O klass. Foto kooli kogust

Mis on õpihimu ja millega seda süüakse?

Paljud mäletavad oma kooliajast või on lihtsalt palju kuulnud lauset „Õppida, õppida, õppida!“. Aga kuidas ma tunnen, et tahan õppida, mis tunne see on? Mis tung paneks mind õppima? Ja tänapäeval palju kuulnud sõna - motivatsioon ehk mis motiveerib õppima? Mis terminid need kõik on ja miks meie Ahja koolis sellest palju räägime?

Selle õppeaasta algul kuulutasime, et meie visioon on „Õpihimuline inimese kujundaja“. Mis aga tähendab meie jaoks õpihimu? Mida see sõna endas peidab? Seda küsisime endalt augustikuus ja saime hulga märksõnu, millega kirjeldasime, milline on meie jaoks õpihimuline inimene ning mil moel me koolis õpihimu ergutame.

Sama küsimuse esitasime oktoobris ka õpilastele ning lapsevanematele ja saime palju märksõnu, mis samuti aitavad meil paremini lahti mõtestada, mida just meie kooli jaoks tähendab õpihimu ja kuidas me siin õpihimulisi inimesi kujundame. Tahan üle rõhutada ka seda, et meie jaoks on väga oluline õpihimu kujundamine mitte ainult õpilases, vaid ka õpetajas ning lapsevanemas ja kooliperes tervikuna. Me oleme kõik koolikultuuri osa ja selle kujundajad, kandes endas kooli väärtusi.

Töö õpihimu koostamiseks defineerimiseks veel käib, kuid esimesed mõtted, mis kordusid nii õpilastel, lapsevanematel kui koolitöötajatel olid: õpihimulisel inimesel on soov ise uurida, otsida, õppida ja avas-

Ahja kooli õpilased õppekäigul Riigikogus. Foto kooli pildikogust

tada, uusi teadmisi omandada, ta oskab oma aega ja karjääri planeerida. Õpihimuline inimene tahab teada, mis tunne on siis, kui ta teab. Ta on valmis pingutama, end ületama, kasutab õpioskusi teadlikult. Õpihimuline inimene julgeb eksida ja vigadest õppida.

Ühised arvamused, kuidas me koolis õpihimu arendame, olid: esmalt loome klassis pooldava hoiaku nii õppimise, aine kui õpetaja suhtes. Tekitame õpihimu maailma kogemise, aktiivõppemeetodite (nt Kahoot, liikumispausid) valiku ja tunnis aktiivse osalemise kaudu. Eesmärgistame oma tegevust, loome sihiseade ning küsime: „Mida uut õppisid?“ Õpihimu toetavad ühiselt õppimine, kogemusvahetus, õppekäigud ja üksteiselt õppimine. Tekitame õpihimu ja laseme tal

areneada olümpiaadidel ja erinevatel konkurssidel osalemise kaudu, innustame õpilast ning tunnustame teda õppimise eest. Väärtustame õppimist ja oleme ise eeskujuks. Loomes huvi õpitava vastu, toetame õppimist, innustame.

Oktoobrisse jagus hulga tegevusi, millega õpihimu „toita“. Õpilased osalesid teadlikult planeeritud õppekäikudel, juhtkond külastas kogemusvahetuse ja üksteiselt õppimise huvides Juhani Liivi nimelist Alatskivi Kooli. Kool võttis osa Codeweeki nädalast. Jätkuvalt eesmärgistame oma iganädalasi tegevusi ning tunnis ergutame arutelusid ja mõttevahetusi.

Koolivaheajal osalesid õpetajad koolitustel, kus teemade ring oli äärmiselt lai, alustades 3D pliiatsi kasutamisest kuni lõpetades haridusdisainiga.

Saadud teadmisi, kogemusi ja filosoofilisi mõtteid asume üksteisega jagama juba novembris vabalt kulgeva nn õpiringina. Lisaks oleme jaganud kooliperale teaduslikku infot nutiseadmete ületarbimise kahjulikust mõjust vaimsele tervisele ning Luunja Lasteaialt Midrimaa saadud õppematerjali toimetulekuks „valesti“ käituvat lapsesega.

Mõelge ka teie, mis tähendab teie jaoks õpihimu? Millal viimati tundsite, et tahaks millegi rohkem teada? Kuidas reageerisite, kas asusite tegudele? Meie tunneme küll iga päev, et oleme justkui väikesed Illimarid, kes on valmis oma tulevikku looma:).

Pirjo Pall
Ahja kooli direktor

Põlva gümnaasiumi projekt Regiostars konkursil

Euroopa Komisjon valis 15 aasta parimaid eurotoetuste projekte konkursil Regiostars ja 15 parima seas oli ka Põlva Gümnaasium. Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) saadi Põlva Gümnaasiumi projekti elluviimiseks toetust summas 3 913 928 eurot.

17. novembril toimus tänavuse Regiostars konkursi auhinnatseremoonia Portugalis, Évora linnas, kuhu olid kohale kutsutud osalevate projektide esindajad. Põlva gümnaasiumit esindasid õppejuht Florika Kolbakova ja koolielu korraldaja Marit Oimet. Kõik osalevad projektid said tänutäheks panuse eest regionaalpoliitika arendamisel ka mälestusmedali, mille andis üle Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapolitiitika üksuse volinik Elisa Ferreira.

Finalistid valiti välja varasemate aastate Regiostars konkursi edukate ning rahastamist õigustanud jätkusuutlike projektide hulgast. Võitjad selgitati välja rahvahääletusel. Iga projekti kohta valmis koduriigi noore videoajakirjaniku käe all ka projekti tutvustav video, mille abil tänavusi regionaalset tähti jagati. Põlva Gümnaasiumi video autor on Vladislav Musakko. Videot saab vaadata konkursi veebilehel <https://regiostarsawards.eu/>

Fotol Põlva Gümnaasiumi esindajad Florika Kolbakova ja Marit Oimet koos Euroopa Komisjoni regionaal- ja linnapolitiitika üksuse volinik Elisa Ferreira, foto autor Brit Koppel (RTK).

Suvelugejad käisid koos Karilatsi Vabaõhmuuseumis

Vastse-Kuuste suurimad raamatusõbrad. Mall Kõpu foto.

Vastse-Kuuste vahvate noorte lugejate „kamp“, keda me võime nimetada juba suvelugemise „veteranideks“, osalesid sel aastal väga tublilt ka Põlvamaa suvelugemise bingos, tuues koju esikohti.

Tõepoolest, meie tublidest noortest lugejatest, kes osalevad ka varasematel aastatel nii Vastse-Kuuste raamatukogu suvelugemise väljakutsetes kui üleriigilises „Lugemisiis“ programmis, on saanud suured raamatusõbrad, kes üksteist juba hästi tunnevad.

Seekord toimus meie suvelugejate tunnustusüritus Karilatsis koostöös sealse vabaõhmuuseumiga. Enne pidulikku osa ehk kiidukirjade ja auhinnaraamatute üleandmist ning koogisõõmist toimus Karilatsi koolipreili juhendamisel väga huvitav muuseumitund.

Aitäh muuseumipedagoog Marge Luudele, noortele raamatusõpradele ja nende vanematele!

Tunnustusürituse korraldamist toetas Eesti Kultuurkapitali Põlvamaa ekspertgrupp.

Mall Kõpu
Vastse-Kuuste raamatukogu

Mis see turg üldse on?

Nädala teema „Pipid armastavad puu- ja köögivilju“ raames arutati Pihlapuu lasteaia Pipi rühma lastega, mis see turg üldse on ja mida seal tehakse. Jutu käigus selgus, et väga vähesed lapsed on Põlva turul käinud. Nii võeti 14. septembril ette teekond Põlva linna turule, kaasas kaks korvi, rõõmus tuju ning natuke raha.

Lapsed said teada ja ehedalt näha, missugune on peet ja kaalikas, et kartulil on ilus tüdruku nimi Laura ning Eestimaa oma õunad, pirmid, ploomid on ikka kõige magusamad ja paremad. Müüjad turul tutvustasid lastele lahkelt oma kaupa ning täitsid korvid hea ja paremaga. Õunu ja mustikaid pandi lausa tasuta kaasa, nii lahked olid müüjad!

Pipi rühma lapsed said Põlva turgu külastades olla vaatlejad ja ostlejad ning vastused oma küsimustele. Järgmisel päeval vesteldes teadsid kõik lapsed, kus asub ja mida tehakse Põlva turul. Pipid soovivad teid kõigil kindlasti külastada Põlva turgu, sest seal on lahked müüjad ning maitsvad Eestimaa õunad, ploomid, kaalikad ja kartulid. Saate võrratuid maitseelamusi ja meele rõõmsaks nagu meie väikesed Pipid!

Ülle Hindriksoo ja Petra Polli
Pipi rühma õpetajad

Mardipäeval kohvikusse - miks mitte?

Oranžitriinud tähistasid mardipäeva uut moodi - räägiti küll kommetest ja santimisest, aga mardipäev jätkus bussisõiduga Põlva raudteejaama, mida nii mõnigi laps külastas esmakordselt.

Enne tagasiteed lasteaeda peatuti Tillu kohvikus, kus lapsed said maiustada õunasaiakestega. Jalgsimatkal jälgiti liiklust ja õpiti liiklusemärgid, lisaks õnnestus näha ka sõidurongi ning talle lehvitada.

Ave Mattus
õpetaja

Sporditulemused

• 4.–6. novembril toimusid Põlvas Mesikäpa Hallis poiste D2 ehk 2011 ja hiljem sündinud vanuseklassi karikavõistlused käsipallis. Kokku osales 12 võistkonda, kes olid jagatud kolme alagruppi. Põlva poisid võitsid alagrupis Aruküla SK võistkonda 24:28, Tallinn 2 võistkonda 26:4, SK Reval Sporti 21:9, veerandfinaalis HC Pärnu/Paikuse 29:5, poolfinaalis võideti Tallinna Käsiakadeemiast 23:16. Finaalis mindi uuesti kokku Aruküla SK-ga. Seekord saadi napp 11:13 kaotus.

Põlva Spordikool hõbedale tulnud võistkond mängis koosseisus Benor Perlov, Raul Tohva, Kristofer Tootsman, Jakob Urman, Marcus Vaheoja, Karl-Christofer Ardel, Morris Männamaa, Henry Valo, Jan Johan Mõtsar, Gregor Varjola, Uku Varusk, Aaron Zlatin, Nikas Liubchenko, Lennart Järvela, Bert Luts, Christen Kanarik, Brandon Trumsi. Treener Kalmer Musting.

Turniiri parimaks väravavahiks valiti Uku Varusk ning turniiri parimaks mängijaks Jakob Urman.

• Riias toimus 4.-5. novembril 27. rahvusvaheline **Kristjana Kundzina Cup vabamaadluses**, kus osalesid ka Põlva poisid. Tulemused: Amir Akhaev II koht; Kaspar Kõrt III koht; Robert Špilik 5. koht; Jan-Rasmus Käis 5. koht; Tristan Leppik 7. koht; Romet Nõmme 7. koht

• 12. novembril toimusid **Balti karikavõistlused ja noorte Viljandi Open 2022 vabamaadluses**. Noorte vanuseklassis võidutsesid Amir Akhaev ja Kaspar Kõrt. **Balti karikavõistlustel** maadlesid vennad Pragid - poolraskekaalus sai Peeter hõbedat ja raskekaalus Rudolf pronksmedali. Maadlejate treener on Elar Hani.

Põlva Spordikool
Fotod erakogust

Uku Varusk - Eesti D2 vanuseklassi karikavõistluste parim väravavaht

Jakob Urman - Eesti D2 vanuseklassi karikavõistluste parim mängija

Perepäev Tilsis Muumioru lasteaias

16. novembril toimus Vana-Koiola rahvamajas Tilsis Muumioru Lasteaia perepäev. Kuna värskelt oli olnud isadepäev, siis nii suured, kui ka väikesed lapsed esitasid imetoreid laule perest, isadest ja armastusest. Ei puudunud ka võrokeelne lauluke! Õhtu lõpetas meeleolukas etendus „Kuldkalakesest“. Lugu oli eriline kuna jutustamise olid kaasatud nii lapsed, kui ka lapsevanemad.

Suur tänu vanemate poolt lasteaia õpetajatele ja direktorile lõbusa kogukonna ürituse korraldamise eest. Tänu ka Vana-Koiola rahvamaja toredatele töötajatele, kes andsid võimaluse saali kasutamiseks.

Kristiina Lattu
Tilsis Lasteaed Muumioru hoolekogu esimees

Sportlik isadepäev

Isadepäeva-eelsel reedel kogunesid Mooste lasteaia Tõrukeste rühma lapsed koos isade ja emadega Mooste kultuurimaja suurde saali, et koos võistelda, mängida, meisterdada ja tantsida.

Mõõtu võeti banaanikastirallis ja õhupallisajus, samuti tantsiti üheskoos ajalehetantsu ja volditi paberlennukeid, mida oli lõbus koos lennutada. Õhtu lõpetas maitsev küpsisetort, mille lapsed hommikul ise valmis meisterdasid.

Oli tore ja sportlik isadepäev!

Mariana Saaremets
Mooste lasteaia Tõrukeste rühma õpetaja

Issiga rallit sõitmas. Foto Marianne Kümnik

Joogahommik perega

9. novembril toimus Sinitrinude rühma perepäev, mis oli korraldatud tulevase isadepäeva auks. Sinitrinude pered said kokku ilusal sügishommikul spordisaalis, et virgutada oma keha ja veeta toredalt aega koos oma pisikeste silmarõõmudega. Keha äratati üles tempoka joogavõimlemisega ning vaimu virgutati lõdvestava hingamisega. Treeningu lõpus sai maiustada laste ise valmistatud koogiga.

Täname kõiki peresid, kes osalesid ja toetavat kollektiivi. Järgmiste põnevate kohtumisteni!

Kadri Kooser ja Aviva Vigel
Foto: Kadri Kooser

Pensioniikka jõudnud inimeste maksuvaba tulu tõuseb 704 euroni

Alates 1. jaanuarist 2023 kehtib vanaduspensioniiikka jõudnud inimestele maksuvaba tulu keskmise pensioni ulatuses ehk 704 eurot. Ühtlasi tõuseb pensioni baasosa uuest aastast 20 euro võrra.

Sotsiaalkaitseminister Signe Riisalo sõnul on järgmise aasta algusest jõustuv pensionitõus ja keskmise pensioni ulatuses kehtiv maksuvaba tulu olnud viimasel kahel aastal vaid osa sammudest, mida oleme teinud, et tagada meie vanemaealiste turvatunne. „Nii tõstisime sel sügisel üksi elava pensionäri toetuse 115-lt eurolt 200-le eurole, viime läbi üldhooldusreformi, mille tulemusel muutub hooldekodu koht järgmise aasta juulikuust inimese jaoks taskukohasemaks ning ühtlasi jõustus sel sügisel hakkamasaamist toetav 50-eurone ühekordne toetus muuhulgas vanaduspensioniiikka pensionäridele. Mul on hea meel, et oleme nõnda lühikese aja jooksul sellised muudatused suutnud ellu kutsuda ning tean, et töö vanemaealiste heaolu nimel jätkub igal juhul,“ selgitas Riisalo.

Sotsiaalkindlustusameti peadirektor Maret Maripuu sõnul on tegemist olulise muudatusega, sest edaspidi on keskmine vanaduspensionitulumaksuvaba. „Praegu kehtib pensionäridele üldine maksuvaba tulu 500 eurot, mis sissetuleku kasvades hakkab vähenema. Jaanuarist on aga vanaduspensioniiikka jõudnutele maksuvaba tulu 704 eurot ning see ei muutu ka siis, kui pensionär jätkab tööl käimist. Seega saavad

kõik vanaduspensioniealised, kelle pension on järgmisel aastal üle 500 euro, jaanuarist kätte pisut rohkem raha,“ selgitas Maripuu.

Maksuvaba tulu muudatus on seotud inimese vanusega – 704-eurone maksuvaba tulu kehtib ka neile, kes on otsustanud pensionile jäämise edasi lükata. Sama kehtib ka neile, kes jõuavad vanaduspensioniiikka 2023. aasta jooksul. Pensionäridele, kes pole vanaduspensioniiikka (nt eripensioniiikka saajad), jääb kehtima senine maksuvaba tulu süsteem.

Kui varasemalt sai vanaduspensioniealine inimene ise otsustada, kas ta soovib või ei soovi maksuvaba tulu pensionilt kasutada, siis järgmisest aastast seda valikuvõimalust enam ei ole.

Alates 2023. aasta jaanuarist arvestab sotsiaalkindlustusamet igakuiselt vanaduspensionieas inimese pensionile maksuvaba tulu kuni 704 eurot kuus. See tähendab, et kui inimese brutopension on alla 704 euro, siis sellelt tulumaksu maha ei arvata. Selleks ei ole vaja eraldi sotsiaalkindlustusametisse pöörduda või avaldust esitada. Pensioni brutosummaga saab tutvuda riigiportaalis www.eesti.ee.

Töötavad pensionärid, kes on jõudnud või jõuavad vanaduspensioniiikka 2023. aasta jooksul ja kelle pension on väiksem kui 704 eurot, saavad maksuvaba tulu kanda üle ka oma töötasule. Selleks tuleb esitada tööandjale avaldus ning ära märkida maksuvaba tulu ka-

sutamata osa summa, mida tööandja arvestab inimesele väljamakseid tehes. Summa õigsuse eest vastutab töötaja. Kui töötaja ei oska maksuvaba tulu kasutamata osa välja arvutada või ei soovi seda töötasult kasutada, siis tuleb järgmise aasta tuludeklaratsiooniga maksuametilt tulumaksu tagasi saamiseks anda tööandjale teada, et ta ei soovi maksuvaba tulu töötasult kasutada.

2023. aastal on vanaduspensioniiikka 64 aastat ja 6 kuud. Tuleval aastal jõuavad vanaduspensioniiikka inimesed, kes on sündinud enne 1959. aasta 1. juulit.

Täiendav info:

• Info maksuvaba tulu kohta tulude üleselt on näha maksu- ja tolliameti e-teeninduses.

• Oma pensioni brutosummaga on võimalik tutvuda logides sisse kodanikuportaali eesti.ee ja valides „Minu andmed“ -> „Toetused ja pensionid“ -> „Mulle arvestatud pensioni, toetuste ja hüvitiste vaamtamine“.

• Loe lisaks maksuvaba tulu muudatuste kohta sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Küsimusi saab esitada meile e-postiga info@sotsiaalkindlustusamet.ee või helistada infotelefonil 612 1360. Palume arvestada võimaliku ooteajaga.

Sotsiaalkindlustusamet

Jõuluajaks muutub Põlva keskväljak taas jõuluväljakuks

Esimesel adventipühapäeval avatakse Põlva keskväljakul taas jõuluväljak. Tegevusi ja sündmusi nii suurtele kui väikestele jagub igasse jõuluootuse päeva.

Väljaku kavast leiame pere noorematele toimuvad jutuhoonikud ja päkapikkude tralli, toimuvad lotokolmapäevad, koduste laste ja ka vanaemade-vanaisaade jõulupidu, mälumäng, jõuludebatt ning palju muud huvitavat. Väljakul toimub ka kaks laata – adventilaat ja jõululaat. Tantsitakse, lauldakse, ühel õhtul koguni käiakse saunas. Ehk õnnestub sel aastal väljakule ka lumelinn ehitada?

Jõuludele omaselt avatakse jõulusoovide postkontor ja tehakse anetusi metsloomadele.

19.12.2022 – 02.01.2023 on Põlva keskväljakul avatud ka Tartu 2024 põhiprogrammi tutvustav näitus.

Tule ja naudi jõuluootust Põlva keskväljakul!

Korraldajatel on ka teade:

3.12 adventilaada ja 16.12 jõululaada müüjatel palutakse ühendust võtta aadressil eve.sokk@polva.ee või tel 514 7682

PÕLVA JÕULUVÄLJAKU PROGRAMM

- 27.11 I ADVENT kell 16**
- 28.11 PÄKAPIKKUDE TRALL, PIPARKOOKIDE VÕLUMAAILM kell 17**
- 29.11 JUTUHOMMIK kell 11.30**
- 30.11 SUUR LOTOKOLMAPÄEV kell 18**
- 01.12 PÕLVAMAA MÄLUMÄNG kell 18**
- 02.12 DISKO ÕHTU kell 19**
- 03.12 ADVENDILAAT kell 10**
- 04.12 II ADVENT kell 16**
- 05.12 TOIMETULEK OOTAMATUS OLUKORRAS kell 18**
- 06.12 JUTUHOMMIK kell 11.30**
- 07.12 SUUR LOTOKOLMAPÄEV kell 18**
- 08.12 AVALIK KÄSITÖÖPÄEV TÖÖTOA JA NÄITUSEGA kell 15**
- 09.12 DISKO ÕHTU VALLAVANEMAGA kell 20**
- 10.12 SAUNAÕHTU KESKVÄLJAKUL kell 18**
- 11.12 III ADVENT kell 16**
- 12.12 LAULGE KAASA JA ÕHTUNE PROGRAMM kell 18**
- 13.12 JUTUHOMMIK kell 11.30**
- 14.12 VANAEMA-VANAISA JÕULUD kell 13**
- 15.12 TELESHOW: MA KUULEN SU HÄÄLT PÕLVA MOODI kell 18**
- 16.12 JÕULULAAT, KODUSTE LASTE JÕULUPIDU kell 17**
- 17.12 PÕLVAMAA TALVISE TANTSUPEO ETENDUS kell 17**
- 18.12 IV ADVENT kell 16**
- 19.12 ERAKONDADEVAHELINE JÕULUDEBATT kell 18**
- 20.12 JÕULUHOMMIK kell 11.30**
- 21.12 SUUR LOTOKOLMAPÄEV kell 18**
- 22.12 KONTsert "AEG ISEENDALE" kell 18**
- 23.12 JÕULUSOOVIDE POSTKONTOR kell 12**
- 25.12 ANNETUS METSLOOMADELE kell 12**
- 26.12 JÕULUMATK kell 11**
- 27.12 INIMLAUA MÄNGUPÄEV PEREDELE kell 12**
- 28.12 SUUR LOTOKOLMAPÄEV kell 18**
- 29.12 LUMELINNA EHITUS, TUND KUULSUSTEGA kell 11**
- 30.12 VANAASTA ANEKDOODI ÕHTU kell 18**
- 31.12 AASTAVAHETUSE SHOW KESKVÄLJAKUL kell 23**

Jõuluajal juhtuvadki imed...

**RAAMATUKOGU
JUTUHOMMIKUD
TEISIPÄEVITI
PÕLVA KESKVÄLJAKUL**

29. november kell 11.30
6. detsember kell 11.30
20. detsember kell 11.30

**OOTAME KUULAMA JA
KAASA LÖÖMA!**

PÕLVA KESK-
RAAMATUKOGU

**PÕLVA
MATKAKLUBI KUTSUB
JÕULUMATK
26.12.2022**

ALGUSEGA KELL 11 PÕLVA KESKVÄLJAKULT

Tasuta

Eelregistreerimine kuni 23.12
polva.matkaklubi@gmail.com
Info: Meelis Maida 526 8715

PÕLVA
MAAKONNA
SPORDILIIT

KOGUDUSTE TEATED

PÕLVA MAARJA KOGUDUS

- Püha missa kirikus igal pühapäeval algusega kell 11. Võimalik on kaasa elada ka veebiülekanne vahendusel meie YouTube kanalil ("Põlva Maarja kogudus").
- Pühapäevakooli tunnid pühapäeviti kell 13 Kesk tn 11 III korrusel. Tere tulemast ka uutele liitujatele!
- 24.11 kell 18 raamatuklubi Tõnu Lehtsaare "Hingepilk" radadel
- 27.11 esimene adventipühapäev. Pärast missat esineb segakoor Kevadised Hetked. Öhtul kell 17 kammerkoori AVE SOL (Läti) kontsert (tasuta).
- 18.12 kell 17 Jõulukontsert: Laura Vals ja Windmillers (piletitega)
- 21.12 kell 19 jõulukontsert: Tõnu Raadik, Inga Lunge, Toomas Lunge (piletitega)

Kiriku lõunapoolsel (Kesk tn pool) rõdul on avatud kasutatud riide jagamine. See esmalt Ukraina sõjapõgenike abistamiseks käivitatud ettevõtmine on praeguseks avatud ka kõigile teistele soovijatele kiriku lahtiolekuajal (põgenikud on oma vajadused juba kaetud saanud, sestap jagame ülejäänud hea meelega ka teistele laiali).

Operatiivne info koguduses toimuva kohta ilmub meie Facebooki lehel ("Põlva Maarja kogudus").

PÕLVA PÜHA PEETRI KOGUDUS

- Jumalateenistused pühapäeval kell 13 ja palvetund kolmapäeval kell 14.
- Esimesel adventipühapäeval 27. novembril toob muusikalise tervituse segakoor Kevadised Hetked.

PÕLVA ELU SÕNA KOGUDUS, Võru t 23, Põlva

- Koosolekud pühapäeviti kell 11:30

MOOSTE BAPTISTIKOGUDUS

- Igal pühapäeval kell 11 jumalateenistus.
- Laste pühapäevakool toimub 2. ja 4. pühapäeval jumalateenistuste ajal.
- Jõulude jumalateenistus 25. det.

Lähem info kodulehel: mooste.ekkliesia.ee.

Põlva Jehoova tunnistajate kogudus

Pühapäeviti kell 11 pooletunnine loeng elulisel teemal piibli vaatevinklist.

Koosolekud toimuvad Põlvas Ringtee 6. Ülekannet on võimalik jälgida ka interneti vahendusel või kuulata telefoni teel.

Info: JW.ORG > Meist > Koosolekud

Põlva Päevakeskuse
Jõulupidu
5. detsembril kell 15.00

Esinevad päevakeskuse talitlejad ja ansambel "MAHMÖR"

4. DETSEMBRIL 2022
KELL 11.00
VANA-KOIOLA RAHVAMAJAS

Jõuluehete
meisterdamise
õpituba

OSALUS: 10€

JUHENDAJA TRIIN PANNEL
REGISTREERI ÕPITUPPA: 5809 9910 BIBI
KOIOLARAHVAMAJA@POLVA.EE

Kvaliteetset
Eesti käsitööd ning
maitseid väärtustav

ERMi
JÕULULAAT
10. detsembril kell 10-18
11. detsembril kell 10-16

Muuseumi sise- ja välialal 180 kauplejat,
kellest üle 70 pakuvad ehedat kodumaist toitu.
Laadale tullakse kauplema kõikjalt Eestist,
sh Setomaalt, Narvast, Pärnust ja saartelt!

Laupäeval saab tantsu lüüa Anu, Triinu ja
Tõnis Tauli torupillimuusika saatel. Pühapäeval
rõõmustab laadalisi Nedsaja Küla Bänd.
Mõlemal päeval teeb tuju heaks
Julius Koppel akordionil.

Välialal mitmed üllatused ja atraktsioonid,
ERMi muuseumipoes erisoodustused.

Päeva juhib Piret Simson
Sissepääs on priil!

Eesti Rahva Muuseum ♦ Muuseumi tee 2, Tartu ♦ www.erm.ee

Mooste Kultuurimaja õue alal
11. 12. 2022
kell 10.00 – 14.00

JÕULUTURG

Tule täida oma hingikott meie jõuluturul!

Info ja kauplejate registreerimine:
t. 516 0656, moostekultuurimaja@polva.ee

Advendikontsert
11.11.22 kell 18.00
Vana-Koiola Rahvamajas

Esinevad:
Sandra Eovyn Haru &
Carlos Livi

Võta kaasa oma laternaga küünal.
Süütame I adventiküünla
ühise küünalaleegiga!
Kontsert on kõigile tasuta!

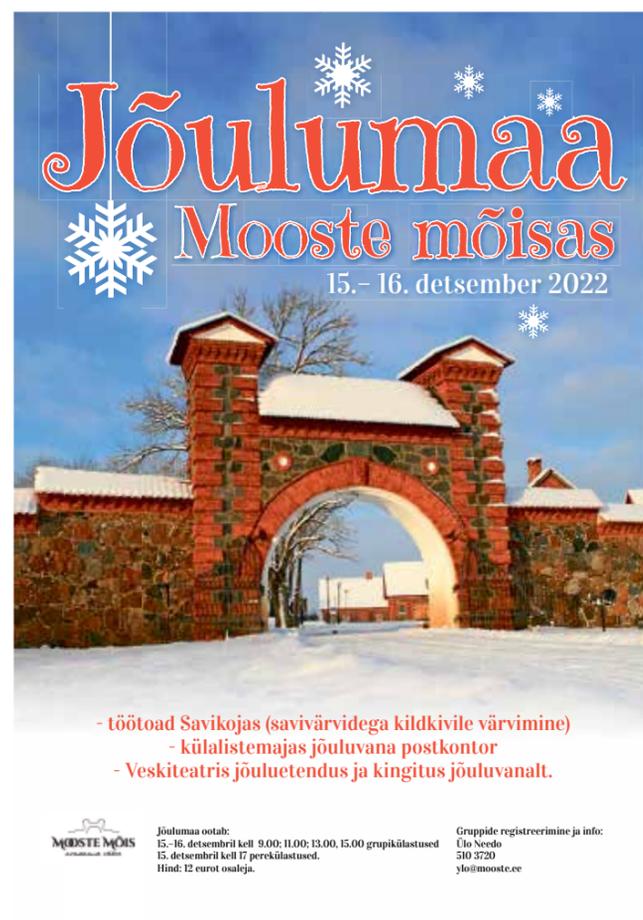
YASTSE-KUUSTE
RAAMATUKOGUS
1.-30. DETSEMBRINI 2022

**JÕULUKUU KÄSITÖÖ
NÄITUSMÜÜK**

Tule meie näitusmüügile!
Siit leiad kindlasti toreid
jõulukingitusi oma
lähedastele ja sõpradele!

Näitusmüügile on oodatud
igas eas autorite loometööd!

Info tel 792 0394

Jõulumaa
Mooste mõisas
15.-16. detsember 2022

- töötoad Savikojas (savivärvidega kildkivile värvimine)
- külalistemajas jõuluvana postkontor
- Veskiteatris jõuluetendus ja kingitus jõuluvanalt.

Jõulumaa ootab:
15.-18. detsembril kell 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 grupikülastused
15. detsembril kell 17.00 perekülastused.
Hind: 12 eurot osaleja.

Gruppide registreerimine ja info:
Ülo Needo
510 3720
yto@mooste.ee

Peri külakeskuse jõuluturuke!

27. novembril kell 12-15
Turuke on avatud kogu adventiaja
E ja K kell 10-18
T, N ja R kell 10-17
Jõuluturukese
meeleolukas lõpetamine
18. detsembril kell 11-15
Kohvik
Loosiratas
Piparkoogiküpsetamine

Info ja kaubapakumised
tel 5343 4683 Ene

Jõulupidu
kuldseesse ikka jõudnutele

11. detsembril 2022 kell 13.00
Vana-Koiola Rahvamajas

Peomuusikat teevad
Kaido Kaha ja Toomas Ojasaar

Pidu on tasuta!
Kes astub ka
rahvamaja
lauluansambel

Bussikog: 12.30 Sika teerist - Pragi - Tõli - Leega -
Saariküla - Laheda - Joosu - Inga - Vana-Koiola
Rahvamaja ja peale pidu sama teed tagasi.

Broneeri koht peolauas: 5809 9910
koiolarahvamaja@polva.ee

MTÜ Vana-Koiola kogukond
kutsub osalema:

JÕULUÕHTU
jõulukontserdiga

ESINEB KOLLEKTIIV LAPI LAULJAD
SILJA OTSAR'I JUHENDAMISEL

19.12.2022 KELL 18.30
VANA-KOIOLA RAHVAMAJAS

Võta kaasa midagi ühisele
jõulu-snäkilauale.
MTÜ poolt kuum glögi.
Lastele käelised tegevused!

Rohkem info:
Egle 56618508, Bibi 58099910
vanakoiola@gmail.com

Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuses

R 2. detsembril kell 11.00 „TRIIN JA PÄKAPIKK“. Teatri-buss.

Jõululugu „Triin ja Päkapiikk“ on lugu Triinust, kes on 2. klassi tüdruk ja kes on väga ulakas, koerust täis ning sõnakuulmatu. Ta ei usu päkapikke ega Jõuluvana. Jõulude eel otsustab ta Päkapikele lõksu üles seada. Ta kohtubki Päkapikega, kes aitab tal heaks ja hoolivaks tüdrukuks muutuda koos laste abiga.

Näidend: Veikko Täär / Lavastaja: Marko Mäesaar / Osades: Liisu Krass, Kristian Põldma, Andres Vago ja Marko Mäesaar. Sobilik 3-9 aastastele lastele. Kestvus 40 minutit.

Pilet: 12€ / 10€ grupipilet (al 10 inimest) müügil Piletimaailmas. *Eelbroneeringud teatri telefonil 517 7759 või meili teel info@teatribuss.ee

R 2. detsembril kell 19.00 Kultuurikeskuse kohviku-live: HELIN-MARI ARDERI TRIO.

Koosseis: Helin-Mari Arder (laul) / Teet Raik (kitarr) / Ara Yaryan (kontrabass)

Helin-Mari Arder on publikule tuntud oma päikeselise ja siira muusika poolest. Tema repertuaari kuulub nii eesti muusika kui ka pehme ja õrn bossanova, särtsakad sambad, elav swing ning romantiline prantsuse šansoon. Helin-Mari on õppinud G. Otsa nimelises Tallinna Muusikakoolis ja täiendanud end Helsingi Ülikoolis Metropolia pop-jazz laulu õpetajaerialal. Kontsert kuulub Põlva Jazziklubi sarja.

Pilet: 6€ müügil Piletilevis, Fientas ja Põlva Vallavalitsuse kassas. Avatud baar. Laua broneerimine: kultuur@kultuurikeskus.ee / tel: 799 8232

K 7. detsembril kell 11.00 „MUINASJUTUMÖLL“. Vaba Lava.

„Muinasjutumöll“ on Matthias Johann Eiseni kogust pärit muinasjutudel põhinev fantaasia. Lavastuse põhjaks on muinasjutud „Seenekuningas“ ja „Tuhkpoiss“.

Lavastaja D. Salimzianov oma lavastuse kohta öelnud: „Neli näitlejat jutustavad ja näitavad neid muinasjutte nii, et lapsed naeravad ja ei jõua ära oodata, mis saab edasi? Nad ei unusta neid muinasjutte enam kunagi.. sellele aitab kaasa hea huumor, dünaamiline jutustamisviis ja näitlejameisterlikkuse võtmed, mis ei lase ette ennustada, mis juhtub edasi“.

Etenduse kestus 1h ja 15min. Sobib vaatamiseks lasteaiavandematele rühmadele ja algklassidele. Autor, lavastaja: Damir Salimzianov / Osades: Eduard Tee, Martin Kõiv, Kaia Skoblov, Alina Karmazina (Vene Draamateater)

Pilet: 13€ / 10€ grupipilet (al. 10 inimest) müügil Põlva Kultuurikeskuses.

Eelbroneeringud Põlva Kultuurikeskuse telefonil 799 8232.

L 10. detsembril kell 10.00-16.00 JÕULULAAT

Traditsiooniline Põlva Kultuurikeskuse jõululaat, kust saab soetada kingikotti kaunist käsitööd, maitsvaid Põlvamaa tooteid jm. Valikus erinevad käsitöötooted, küpsetised, liha- ja kalatooted, mesi, maitsetaimed, tervislikud maheteed, mänguasjad, ehted, raamatud, maiustused jm. Sisepääs laadale tasuta.

*Müüjatel palume ühendust võtta: sigrid.avald@kultuurikeskus.ee; tel: 7998232

P 11. detsembril kell 17.00 PUKKEÕHTU. Klubi Kuukiir

Klubi Kuukiire puhkeõhtud Põlva Kultuuri- ja Huvikeskuses on traditsiooniline üritus, mis sai alguse juba 1991. aastal, mil ajaleht Koit kutsus kokku kuldse eas inimesi, et koos rõõmsalt aega veeta.

Pilet: 7€ / klubi liikmetele 5€ müügil kohapeal

T 13. detsembril kell 19.00 „SÜGISTUUR 2022“. Comedy Estonia

Taaskord etendub üle Eestimaa traditsiooniks saanud iga-aastane Sügistuur. Lavale astuvad: Sander Õigus, Mikael Meema, Mattias Naan, Ardo Asperk ja teised.

Show on soovitatavalt vanusele 16+

Pilet: 17€ / 15€ müügil Piletilevis.

P 18. detsember kell 17.00 Eakate jõulupidu. JÕULUKONT-SERT JA PIDU EAKATELE.

Pidu algab kontserdisaalis, kus laval on EESTI RAHVUSMEEKOOR, dirigent INGRIT MALLEUS.

Peale kontserti jätkub pidu tantsusaalis HEINO TARTESE peereansambliga. Esinevad Põlva Memmed ja Tantsurõõm!

Sisepääs kutsepiletiga! Palume pilet eelnevalt välja võtta Põlva Vallavalitsuse kassast või Põlva Päevakeskusest.

P 18. detsembril kell 17.00 EESTI RAHVUSMEEKOOR, di-rigent INGRIT MALLEUS.

NELJANDA ADVENDI JÕULUKONTSERT.

Eesti Rahvusmeeskoor on üks tuntumaid ja mainekamaid meeskoore maailmas. Koori asutas 1944. aastal eesti koorimuusika suurkuju Gustav Ernesaks. Algselt à cappella teoseid esitanud meeskoor on kasvanud kogu maailmas tuntud professionaalseks kollektiiviks, kelle tegevuses on tähelepanuväärne osa suurvormide ettekannetel. 2004. aastal võitis rahvusmeeskoor koorimuusika kategoorias Eesti esimese Grammy auhinna. Kontserdi kavas Eesti ja Põhjamaade jõulumuusika. Pilet: 15€ / 10€ müügil Piletilevis, Fientas, Põlva vallavalitsuse kassas.

N 22. detsembril kell 19.00 ERSO JÕULUKONTSERT „ELTS JA MOZART“. EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAOR-KESTER, HANS CHRISTIAN AAVIK (viul), DIRIGENT OLARI ELTS.

Jõulupühade eel viivad ERSO ja dirigent Olari Elts publiku klassikalise muusika kullafondi abil pühade lainele. Kavas W. A. Mozarti viiulikontsert nr 2, Sümfonia nr 35 „Haffner“, avamäng ooperile „Teatridirektor“ ja Leopold Mozarti „Muusikaline saanisõit“.

W. A. Mozarti teise viiulikontserdi solistina astub ERSO ette noor ja silmapaistev viiuldaja Hans Christian Aavik, kes käesoleva aasta kevadel pälvis esimese preemia mainekal Carl Nielsen konkursil Taanis. Aavik õpib aastast 2017 Saksamaal Frankfurdis (Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Frankfurt am Main) ning 2021. aastast täiendab end Austrias Viinis (Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien). Hans Christian Aavik mängib Eesti pillifondi ning perekond Sapožni- ni loal Giovanni Paolo Maggini viiulil (valmistatud umbes 1610 Brescias, Itaalias) ning Victor Fétique poognal (valmistatud umbes 1930 Prantsusmaal).

Pilet: 17€ ja 12€ / detsembris 20€ ja 15€ müügil Piletilevis, Fientas ja Põlva Vallavalitsuse kassas.

K 28. detsembril kell 20.00 AASTALÕPUPIDU ANNE VES-KIGA.

Aastalõpurütm, sära ja peomeeleolu loovad: ANNE VESKI / KRISTA PALM JA LED-SHOW / DJ JANEK TENNO-SAAR / ÕHTUJUHT MEELIS HAINSOO. Avatud baar ja fotonurk.

Aasta säravaim pidu, mis võtab kokku 2022. aasta kultuurikeskuses. Laval alati särav ja võrattu Anne Veski. Meeleolu hoiab üleval õhtu konferansjee Meelis Hainsoo. Üllatusetteasted. Avatud baar ja fotonurk. Pidulisi tervitab uksel tervitusšampus.

Piletid Piletilevist ja Fientast: Tantsupilet 25€ ja 20€ / Pilet broneeringuga lauas 29€ ja 24€

Õhtumenüü ja laua tellimused: jaan@aal.ee;

*KINOKAVA leitav Põlva Kultuurikeskuse kodulehel: www.kultuurikeskus.ee

*Kavas või korraldajast sõltumata tulla ette muudatusi.

Lisainfo: kultuurikeskus.ee

14. jaanuaril 2022 Lõotsapealinna simman Mooste Folgikojas. Info Henrik Hinrikus 5198 2376

Ahjal

P 27. novembril kell 18 adventitulede süütamine raamatukogu aias

P 18. detsembril kell 21 TANTSUÕHTU. Pilet 10 eurot
E 19. detsembril kell 19 Sulbi külateatri etendus: KÕIK MÜÜGIKS! NB! Etendus võib vajada vanemlikku selgitust. Pilet 5 eurot

L 31. detsembril kell 00.00 PIDU HOMMIKUNI. Pilet 10 eurot

Vastse-Kuustes

L 3. detsembril kell 12 EAKATE JÕULUPIDU.

Esinevad Vastse-Kuuste Kooli õpilased, kultuurimaja huviringid ja lauljanna ansamblist LAINE Merle Lilje. Peole palume registreerida 28. novembriks tel 5693 7848.

T 6. detsembril kell 18 Käsitöötuba.

Ettevalmistused jõuludeks I õpitund. Juhendaja Heli Henn. Osalustasu 2 eurot.

L 10. detsembril kell 20 Jõulupidu ansambliga Sada ja seened

Peopääse 10 eurot /piletid eelmüügis 5. detsembrini/. Vastse-Kuuste kultuurimaja huviringide- ja piirkonna MTÜde liikmetele tasuta. Info kultuurimaja telefonil 5693 7848.

T 13. detsembril kell 18 Käsitöötuba.

Ettevalmistused jõuludeks II õpitund. Juhendaja Heli Henn. Osalustasu 2 eurot.

R 16. detsembril kell 19 Kinoõhtu

Film „Vanamees ja Põrsaus ja parimad palad“ Neljast episoodist koosnevas õuduskomöödias satume Põrsaussiga kembeldes müstilisele „Vanamehemaale“, Ida-Tallinna Keskhaiglas ja loomulikult juba armsaks saanud Vanamehe tallu. Kinopilet 5 ja 3,50 eurot

K 21. detsembril kell 15 Kogupereetendus „Jõululugu“.

Vastse-Kuuste kultuurimaja teatritrupilt HeaMaik. Pilet 2 eurot

N 22. detsembril kell 19 Kokkamisõhtu Kõivokõste naistega.

Trühvliikomid kõrvitsast. Osalustasu 2 eurot

Vastse-Kuuste kogukonnamajas

P 18. detsembril kell 14-17 naisteklubi Kolmapäev koolitusruumis loometöö pealelõuna. Juhendab Sirli Puri. Lähem info naisteklubi Kolmapäev Facebooki-lehel ja tel 501 3954.

Eesti Kontsert

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent Ingrid Malleus

Põhjamaade jõulumuusika.

P 18. DETSEMBER 17.00

Põlva kultuurikeskus

Piletid: Piletilevis | Fientas

Vaata lisa: kultuurikeskus.ee

Mercedes-Benz, SELVER, SORAINEN, TULIK, JAZZ, LUTIXO, HOOGA PEAKOOL, admirals

Vana-Koiola rahvamajas

P 27. novembril kell 19.00 Adventikontsert ja 1. adventiküünla süütamine. Esinevad Sandra Eowyn Karu ja Carlos Liiv.

Kontsert on kõigile tasuta! Võta kaasa oma laternaga küünal - Süütame adventiküünla ühise küünlaleegiga!

P 4. detsembril kell 11.00 Jõuluehete meisterdamise õpituba

Osalustasu 10€. Osalejate arv on piiratud!
Eelregistreerimine: 5809 9910; koiolarahvamaja@polva.ee

P 11. detsembril kell 13.00 Kuldsesse ikka jõudnute jõulupidu

Kaido Kaha ja Toomas Ojasaarega. Pidul on tasuta!
Broneeri koht peolauas: 5809 9910; koiolarahvamaja@polva.ee

R 30. detsembril kell 20.00 Aastalõpupidu Sulo'ga!

Pilet 10€. Laudade broneerimine: 5809 9910; koiolarahvamaja@polva.ee

MTÜ Vana-Koiola kogukond Vana-Koiola Rahvamajas

E 19. detsembril 18.30 Jõuluõhtu jõulukontserdiga. Esineb kollektiiv Lapi lauljad Silja Otsar'i juhendamisel. Võta kaasa midagi ühisele jõulu-snäkilauale. MTÜ poolt kuum glögi. Lastele käelised tegevused! Rohkem infot: Egle 5661 8508, vanakoiola@gmail.com.

Rohkem infot toimuva kohta leiab rahvamaja facebooki lehel: <https://www.facebook.com/vanakoiolarahvamaja>

Moostes

P 27. novembril 2022 kell 15.00 1. adventi tähistamine

Kultuurimajas: tervituskõne valla esindajalt, esinevad vokaalansambel Meisi Elvast ja rahvatantsurühm Soolo.

Alevi peakuuse juures adventitulede süütamine ja ühislaulmine

Info 516 0656, Maret Aruoja

Mooste Kultuurimaja galeriis 1.- 22. detsembril 2022

Maie Karaski maalide näitus /soovi korral saab maale osta/

Info: Maret Aruoja, t. 5160 656

P 11. detsembril kell 10.00 – 14.00 Jõuluturg õuealal

Ootame jõuluaiale sobilikke kaupu. Info ja kauplemise registreerimine: t. 516 0656, Maret Aruoja

R 16. detsembril kell 14.00 Jõulupidu pensionäridele.

Tantsuks Irena ja Ivar Hansen. Esinejad. Kohvilaud

Info ja laudade broneerimine: t. 516 0656, Maret Aruoja

T 20. detsembril kell 10.00 Päkapikekool

Mooste Mõisakooli õpilastele Info: Kadri Pärli

Mooste Folgikojas

T 13. detsembril kell 19.00 Komöödiateatri lavastus:

Anne Paluver ikka veel 27!

P 25. detsembril kell 18.00 Kontsert: Hele Kõrve, Lauri Saatpalu ja Peeter Rebane „Ära kingi mul lilli“

E 26. detsembril kell 16.00 Stefan & Liis Lemsalu Jõulureis

K 28. detsembril kell 19.00 Mikk Saar, Jaan Sööt, Päärü Oja ja Allan Vainola „Tänagi öösel kui muusika mängib“

N 29. detsembril kell 19.00 Koit Toome ja Noorkuu „Jõulukontsert“

**ÕNNITLEME
VÄÄRIKAI
JUUBILARE**

DETSEMBER 2022

- 99**
Magda Lepvalts
Lahe küla
Asa Maidla
Põlva linn
- 96**
Lehte Peterson
Ahja alevik
- Vilma-Rosilda Saarnit**
Peri küla
- 95**
Erna Kure
Valgesoo küla
- Leida Landrat**
Põlva linn
- 94**
Maimu Müller
Põlva linn
- 93**
Elvi Kokk
Vana-Koiola küla
- 92**
Novella Aarop
Taevaskoja küla
- Meeta Lilleorg**
Kärša küla
- Linda Lees**
Põlva linn
- 91**
Küllike Niinemägi
Ahja alevik
- Heli Pae**
Leevijõe küla
- Emma Schultz**
Peri küla
- 90**
Ellen Hark
Meemaste küla
- Asta Altmäe**
Kiidjärve küla
- Leida Kiilo**
Mooste alevik
- Valdek Kuusik**
Taevaskoja küla
- Maimu Pott**
Põlva linn
- 85**
Irja Saksing
Mooste alevik
- Milvi Matt**
Põlva linn
- Tiiu Heimola**
Põlva linn
- Helgi Kannel**
Aarna küla
- Heli Jalas**
Põlva linn
- Asta Kindsiko**
Rosma küla

- 80**
Lembi Jalas
Koorvere küla
- Vilma Tiitson**
Kauksi küla
- Sirje Mattus**
Himmaste küla
- Juta Tomson**
Mustajõe küla
- Meeta Tubli**
Põlva linn
- Endel Kahar**
Naruski küla
- Helju Rikka**
Taevaskoja küla
- 75**
Viivi Keerd
Põlva linn
- Ülo Aarla**
Vastse-Kuuste alevik
- Kalju Viitamees**
Tännassilma küla
- Kaja Kaha**
Põlva linn
- Sirje Müller**
Vastse-Kuuste alevik
- Reino Kruustük**
Põlva linn
- Ado Koosapöe**
Mooste alevik
- Sirje Järvis**
Kauksi küla
- Paavo Antero Rousu**
Põlva linn
- Voldemar Sõrmus**
Põlva linn
- 70**
Aare Uibo
Rosma küla
- Rein Tamm**
Kähri küla
- Silvi Kurg**
Põlva linn
- Urve Grünberg**
Vanaküla
- Anna Uibo**
Põlva linn
- Riho Korro**
Miiaste küla
- Ago Pugast**
Põlva linn

Jaauarikuu juubilarid, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda hiljemalt 15. detsembriks tel 5919 2345

Elsa Sabre 1928-2022	Linda Asur 1938-2022	Arvo Puna 1947-2022
Vilma Tobias 1929-2022	Ado Roos 1938-2022	Georg Vahtra 1948-2022
Asta Kaskpeit 1930-2022	Liivia Musting 1942-2022	Ants Väarsi 1949-2022
Helgi Arna 1933-2022	Eha Moritz 1945-2022	Aivo Väärmann 1967-2022

Põlva valla elanike arv seisuga 01.11.2022 on 13449
mehi 6588
naisi 6861
Ajavahemikul 25.10.2022 – 17.11.2022 sündis Põlva vallas 3 tüdrukut ja 4 poissi.

Soovin osta maja, majaosa või korterit. Kõik pakkumised oodatud. Tel 5300 3330

Ostan garaaži või laopinna Põlvas. Tel 508 1404

AASTALÕPUKONTSERDID
ÄRA KINGI MUL LILLI
PEETER REBANE HELE KÕRVE LAURI SAATPALU
HELE PILLIDE ELANIKUJUT

25.12 KL 18 - MOOSTE MÕISA FOLGIKODA
26.12 KL 19 - VIIMSI ARTIUM
27.12 KL 19 - TARTU, ERM, A-SISSEPÄÄS
28.12 KL 19 - TALLINN, KUMU AUDITOOORIUM
29.12 KL 19 - LAITSE GRANITVILLA
30.12 KL 19 - VIHULA MÕISA KONTSERDISAAL

Travel
Liis Lemsalu & Stefani
Jõulureis

26.12. Mooste Folgikoda kell 16

Jõulukontserdid
KOIT TOOME & NOORU

P 18.12 kl 18 - Toi kirik
E 19.12 kl 19 - Tallinna Kaarli kirik
T 20.12 kl 19 - Rakvere kirik
K 21.12 kl 19 - Hõgeni kirik
N 22.12 kl 19 - Viigandi Pauluse kirik
R 23.12 kl 19 - Pärnu Elisabethi kirik

P 25.12 kl 18 - Rapla kirik
E 26.12 kl 18 - Tartu Peetri kirik
T 27.12 kl 19 - Tallinna Jaani kirik
K 28.12 kl 19 - Nõmme Rahu kirik
N 29.12 kl 19 - Mooste mõisa folgikoda
R 30.12 kl 19 - Laitse Granitvilla

STEVİK

**JÕULUKINGID
VÄIKSELE JA SUURELE!**

STIHL AMETLIK ESINDUS PÕLVAS
TARTU MNT 6, MAMMASTE
WWW.STEVİK.EE

ANNE PALUVER
ikka veel 27!

Kahes vaatuses KOMÖÖDIAATEATER
Autor: Toomas Mall
Lavastaja: Henrik Neerven

T 13.12 kell 19.00 Mooste Folgikoda

PÄÄRU OJA • JAAN SÕOT
MIKK SAAR • ALLAN VAINOLA
INDEK KRUUSMAA • IIAK UITSOJA

AASTALÕPUKONTSERDID
**TÄNAGI ÖÖSEL
KUI MUIUSIKA MÄNGIB**

28.12 kl 19 Mooste Folgikoda

**TÖÖTAME ÜLE
EESTI**

- Ostame virnastatud võsa ja ralejäätmehid
- Puhastame tee-, kraaviservad ja põlluääred
- Alusmetsa-, harvendus-, sanitaar- ja lõppraie
- Valgusraie, kultuurihoidlus ja istutus
- Giljotiin, kaeve ja planeerimise teenus

5557 0798 | triin@okopesa.ee

Ostan traktorid T25, T40am, MTZ 80, 82, 820, 82.1 jne lääne ratastraktori, Kirgistan heinapressi. Tel 5781 4630

Tartu Puu OÜ puhastab teie metsaääred, põlluääred ja kraavipealsed kasvavast võsast. Info: 5887 2388

Ostame Eesti parima hinnaga kasvava metsa raieõigust. Küsi pakkumist juba täna! www.skipinvest.ee info@skipinvest.ee Telefonid 551 5513; 550 0343

**METSAKINNISTUD,
PÕLLUD,
KAITSEALL OLEVAD
KINNISTUD**
AUS HIND TEIE KINNISTULE TARTUMETSALT
5557 7007
janno@tartumets.ee

**FOTODE
PRINTIMINE**

Failid, filmid, diapositiivid, vanad fotod

Fotode tellimiskeskond:
www.fotoprint.ee
INFO: polvafoto@gmail.com / 5145651

**OSTAN METSA-
JA PÕLLUMAAD**

TEL: 552 7322
EMAIL: METSMAA@OUTLOOK.COM

Põlva Teataja
Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil ajaleht@polva.ee
Toimetaja: Annely Eesmaa, tel 516 0435

Trükiarv: 6550 eksemplari
Trükk: AS Kroonpress
Kojukanne: Omniva
Põlva Vallavalitsus:
799 9470; 5883 6907